

F 171
1971

ქართველთა სსრ განათლების სამინისტროს

ბრძანებათა და ინსტრუქციათა

კრებული

СБОРНИК

ПРИКАЗОВ И ИНСТРУКЦИЙ

Министерства просвещения Грузинской ССР

2

თეზისული

თბილისი—1971

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1970 წ.
29 დეკემბრის ბრძანება № 747

1969—1970 სასწავლო წელს საშუალო სკოლების კურსდამთავრებულთა უმაღლეს სასწავლებლებში შესასვლელი გამოცდების შედეგების შესახებ

წარმოდგენილი მასალებიდან დასტურდება, რომ სკოლების დიდ ნაწილში მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა სწავლა-აღზრდის საქმე, უფრო მტკიცედ ისწავლება ცალკეული სასწავლო დისციპლინები; მასწავლებლები სწავლების პროცესში უნარიანად იყენებენ ხალხურ ხერხებსა და მეთოდებს, თვალსაჩინოებას, სწავლების ტექნიკურ საშუალებებს, ლაბორატორიული და სხვა-სახის პრაქტიკულ მუშაობას. 1969—1970 სასწავლო წელს საშუალო სკოლის კურსდამთავრებულებმა, განსაკუთრებით მედალოსნებმა, უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზე მეცნიერებათა საფუძვლების—მშობლიური ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის, ფიზიკის, ქიმიის, ბიოლოგიისა და სხვა საგნების უფრო მკვიდრი და საფუძვლიანი ცოდნა გამოამჟღავნეს. სერიოზული ღონისძიებები გატარდა მოსწავლეთა ცოდნის შეფასებაში ფორმალიზმისა და ლიბერალიზმის აღმოსაფხვრელად, რის შედეგად საგრძნობლად, ამაღლდა მოსწავლეთა ცოდნის დონე.

უნდა აღინიშნოს, რომ 1970 წელს რესპუბლიკის უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზე 1969—1970 სასწავლო წელს კურსდამთავრებულ არცერთ მედალოსანს, გარდა თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტისა, არაღამაკმაყოფილებელი შეფასება არ მიუღია.

მიუხედავად იმისა, რომ სკოლებში შემცირდა ხელოვნური ნიშნების ამაღლების შემთხვევები, 20.698 კურსდამთავრებულმა არაღამაკმაყოფილებელი შეფასება მშობლიურ ენისა და ლიტერატურაში, მათემატიკაში, ფიზიკაში, ქიმიაში, ბიოლოგიაში და

ისტორიაში მიიღო 1971-მა. აქედან 133 კურსდამთავრებულ სკოლის მიერ შეფასებულია „5“-ზე, 922 კი — „4“-ზე.

უმაღლეს სასწავლებლებში შესასვლელი გამოცდების შედეგებმა ცხადყო, რომ სკოლების ერთ ნაწილში ჯერ კიდევ დაბალ დონეზე დგას სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობა. ადგილი აქვს ლიბერალიზმის მავნე პრაქტიკას, მასწავლებლების მიერ ნიშნების ხელოვნურად ამაღლების შექთხვევებს, რაც ასუსტებს მოსწავლეთა პასუხისმგებლობას საფუძვლიანი და მტკიცე ცოდნის შექენისადმი.

1969—1970 სასწავლო წელს ზოგიერთ საშუალო სკოლის კურსდამთავრებულთა რაოდენობის 20-მა და მეტმა პროცენტმა უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზე არადამაკმაყოფილებელი შეფასება მიიღეს მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში, მათემატიკაში, ქიმიაში, ფიზიკაში, ბიოლოგიაში და ისტორიაში. მათ შორის ხუთმა და მეტმა: თბილისის მე-12 (დირექტორი გ. ჩეჩელაშვილი, მასწ. ი. ლაღანიძე), მე-14 (დირექ. გ. ცქიტიშვილი, მასწ. ე. არევაძე და შ. კორძაძე), 114-ე (დირექ. ი. შენგელია, მასწ. შ. დალაქიშვილი), 129-ე (დირექტორი ა. შარაშენიძე, მასწ. ვ. სვანიძე), 46-ე (დირექტორი თ. ჭანტურიშვილი, მასწ. ვ. შარაშენიძე), 47-ე (დირექტორი თ. ჩიხლაძე, მასწ. დ. ჩხეიძე), 57-ე (დირექტორი ა. კორთხაშვილი, მასწ. ს. სულაძე, მ. მებზევიშვილი), მე-60 (დირექტორი ვ. ჯიქია, მასწ. თ. მანჯგალაძე, ქ. მელქაძე), 62-ე (დირექტორი გ. ონიანი, მასწ. ნ. ბუაძე), 102-ე (დირექტორი ც. კიკნაძე, მასწ. ი. რამიშვილი, ლ. ილინა), 65-ე (დირექტორი გ. ჩალაური, მასწ. ა. ცერაძე, ა. არჩვაძე), 87-ე (დირექტორი გ. სვანიძე, მასწ. რ. თათენაშვილი), 117-ე (დირექტორი ვ. გოგიჩაიშვილი, მასწ. თ. ღარიბოვა, ე. ასლანიშვილი), მე 4 (დირექტორი ა. ქურიძე, მასწ. მ. გვახავა), ცხინვალის რაიონის ძარწმის (დირექტორი ი. მაისურაძე, მასწ. ს. თთინაშვილი), ქ. რუსთავის მე-10) დირექ. თ. იოსელიანი მასწ. ნ. იობიძე), მე-16 (დირექ. ტ. ლაბახუა, მასწ. დ. ვაბუნიანი), ქ. ზუგდიდის მე-2 გ. ჩხორაია, მასწ. ლ. გუბელაძე), მე-3 (დირექტორი მ. აბსანაძე, მასწ. ა. ფოჩხუა), ადიგენის რაიონის უდეს (დირექტორი მ. კოპაძე, მასწ. შ. თათოშვილი), ასპინძის (დირექტორი ნ. დიხსამიძე, მასწ. ს. ზედგენიძე), ბორჯომის 1-ლი (დირექ. ა. შაყულაშვილი, მასწ. ზ. ქურდაძე, ნ. გოგიჩაიშვილი), გარდაბნის რაიონის მარტყოფის (დირექტორი ე. ნატროშვილი, მასწ. ნ. ლეკიშვილი), დმანისის რაიონის გომარეთის (დირექტორი ვ. მუჯირიშვილი, მასწ. ა. ას-

ლანაძე, ა. ბაინდურაშვილი), განთიადის (დირექტორი ვ. აკრი-
ტოვი, მასწ. ა. ხიზანიშვილი), კასპის რაიონის კავთისხევის (დი-
რექტორი ა. მუხიგულაშვილი, მასწ. ნ. ნონიკაშვილი), ორჯონი-
კიძის რაიონის ლელვანის (დირექტორი პ. შარიქაძე), მასწ. გ.
ცხვედაძე), მოლითის (დირექტორი ნ. გელაშვილი, მასწ. გ. კაკია-
შვილი), ლავოდების რაიონის აფენის (დირექტორი კ. სხირტლაძე,
მასწ. ა. შუბითიძე), ლანჩხუთის 1-ლი (დირექტორი გ. ჩხაიძე,
მასწ. ნ. ვადაჭკორია), მახარაძის 1-ლი (დირექტორი ნ. შუბლაძე,
მასწ. ც. მელიქაძე, ც. ლოხიშვილი), მე-2 (დირექტორი გ. კალან-
დარიშვილი, მასწ. მ. მემარნიშვილი), ლიხაურის (დირექტორი
რ. ბურჭულაძე, მასწ. ვ. ხომერიკი, ტ. მურვანიძე), მცხეთის
რ-ნის მუხრანის 1-ლი (დირექტ. მ. ავანაშვილი, მასწ. მ. ბუთხუზი),
გალავნის (დირექტორი ო. მჭედლიშვილი, მასწ. ნ. მჭედლიშვი-
ლი), ცაგერის რაიონის ჩხუტელის (დირექტორი ვ. ქარსელაძე,
მასწ. ნ. კაპანაძე), სიღნაღის რაიონის ბოდბის (დირექტორი ვ.
ხუციშვილი, მასწ. ნ. ყადაშვილი), წითელწყაროს (დირექტორი
შ. მოლაშვილი, მასწ. თ. ლამაზოშვილი, მ. ჭილიტაშვილი), მეს-
ტიის რაიონის ეცერის (დირექტორი ზ. ფარჯველიანი, მასწ.
ს. გერლიანი), ლენჯერის (დირექტორი ა. მარგიაანი, მასწ. კ. ფილ-
ფანი), ჩონატაურის 1-ლი (დირექტორი ე. კუჭავა, მასწ. ნ. შარა-
შენიძე), თეთრიწყაროს (დირექტორი გ. სევასტოვა, მასწ. ი. ტა-
ბალუა) საშუალო სკოლების კურსდამთავრებულებმა, რომლებსაც
„4“ ან „5“ შეფასება ჰქონდათ იმ საგნებში, რომლებშიც უმაღლეს
სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზე არაღამაკმაყოფილებელი
შეფასება მიიღეს.

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. აფხაზეთისა და აჭარის ასრ განათლების სამინისტროებ-
მა, სამხრეთ ოსეთის ა/ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების განათ-
ლების განყოფილებათა გამგებმა:

ა) განათლების სამინისტროების კოლეგიებსა და სახალხო
განათლების საბჭოს სხდომებზე განიხილონ აღნიშნული ბრძანება
და სათანადო სისჯელი დაადონ ამ ბრძანებაში დასახელებულ
სუსტად მომუშავე სკოლის ხელმძღვანელებსა და მასწავლებლებს;

ბ) 1971 წლის 1 თებერვლამდე წარმოუდგინონ საქართველოს
სსრ განათლების სამინისტროს ანგარიში მათ მიერ გატარებული
ღონისძიების შესახებ;

გ) დასახელებულ სკოლებში საფუძვლიანად შეისწავლონ სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობა, დასახონ ქმედითი ღონისძიებანი მოსწავლეთა მომზადების ღონის არსებითად გაუმჯობესებისათვის;

დ) გაათავისუფლონ სათანადო წესის დაცვით ან გადაიყვანონ უფრო დაბალ სამუშაოზე ის მასწავლებლები და სკოლის ხელმძღვანელები, რომლებიც ვერ უზრუნველყოფენ სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის მოწოდების სიმალლეზე დაყენებას.

2. აღნიშნული ბრძანება განხილულ იქნეს რესპუბლიკის ყველა საშუალო სკოლის პედაგოგიურ საბჭოს სხდომაზე და დაისახოს ქმედითი ღონისძიებანი სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის მკვეთრად გაუმჯობესებისათვის.

3. განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველომ (ამხ. ა. ჩხიკვაძე):

ა) საგაზაფხულო გამოცდების პერიოდში მიავლინოს ბრძანებაში აღნიშნულ რაიონებში სასკოლო ინსპექტორები გამოცდების მიმდინარეობაზე ხელმძღვანელობისა და კონტროლის დასაწესებლად.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1970 წლის 16 დეკემბრის კოლეგიის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

**ПРИКАЗ МИНИСТЕРСТВА ПРОСВЕЩЕНИЯ ГССР № 746
ОТ 29 ДЕКАБРЯ 1970 Г.**

**Об учебно-воспитательной работе в подготовительных
классах школ республики**

Ознакомившись с итогами работы подготовительных классов, отмечаю, что организация обучения 6-летних детей в подготовительных классах оправдывает себя. Учащиеся этих классов справляются с учебным материалом, предусмотренным программой, в частности, дети овладели навыками чтения и письма, математическими действиями в пределах 20, учащиеся проявляют интерес к учебе, хорошо привыкают к школьной среде, к коллективу класса, у них выработаны навыки личной гигиены. Перешедшие из подготовительных в первые классы в такой же степени владеют учебным материалом и правилами поведения учащихся, в какой и второклассники обычных школ, а по некоторым вопросам программ по родному языку и математике превосходят их. Значительная часть педагогов правильно предусматривает особенности работы в подготовительных классах и добивается хороших успехов. Работники органов просвещения, учителя и общественность проявляют положительное отношение к открытию подготовительных классов в школах и требуют вовлечения в учебу всех шестилеток.

Вместе с тем в работе подготовительных классов имеются определенные недостатки. Некоторые учителя, не уделяя достаточного внимания психологическим особенностям шестилеток, преподавание строят по методике работы с семилетними, кроме того, часть педагогов мало пользуется наглядностью, дидактическими играми; все еще чувствуется недостаточность методической литературы, сравнительно мало публикуются в педаго-

гических газетах и журналах статьи об опыте педагогов подготовительных классов.

Имеются недостатки и в организации постоянного медицинского наблюдения над учащимися.

С целью улучшения учебно-воспитательной работы в подготовительных классах,

П р и к а з ы в а ю

1. Министрам просвещения Абхазской и Аджарской АССР, заведующим отделами народного образования Юго-Осетинской А/О, городов и районов:

а) принять срочные меры для искоренения недостатков, все еще имеющих в работе подготовительных классов;

б) еще шире развернуть методическую работу среди педагогов, улучшить деятельность методкабинетов, методкомиссий и методобъединений, чаще устраивать открытые уроки, широко пропагандировать опыт передовых учителей;

в) особое внимание уделить правильной организации уроков, чередованию обучения и отдыха учащихся; добиться регулярного медицинского наблюдения над шестилетними;

г) усилить контроль над режимом учебного дня подготовительных классов, не допускать нарушения продолжительности уроков, принимать и вгредь меры для выделения отдельных отсеков для этих классов;

д) заботиться о создании и применении наглядных пособий, принимать меры для своевременной доставки школам выпускаемых Министерством просвещения дидактических материалов, особое внимание уделить пополнению учащимися лексического запаса, добиться ликвидации пробелов у учащихся в языковой подготовке.

2. Директорам школ:

а) особое внимание уделить работе педагогов над правильным произношением, письменным упражнениям как на доске, так и в тетрадах каллиграфии и соблюдению учащимися правил личной гигиены;

б) обеспечить постановку на должный уровень преподавания музыки, изобразительного искусства, физической культуры

и труда, установить постоянное наблюдение над умственным, физическим и эстетическим развитием учащихся подготовительных классов, над развитием навыков наблюдения, мобилизации внимания и активности на уроках.

3. Институту усовершенствования учителей (тов. Захашвили Т.):

продолжить работу по поднятию квалификации учителей подготовительных классов по разработанным планам и программам. В ходе работы согласовывать эти планы и программы с научно-исследовательским институтом педагогики; для переподготовки учителей привлекать научных работников институтов педагогики, психологии, высших педагогических учебных заведений, опытных учителей и методистов.

4. Научно-исследовательскому институту педагогики (тов. Попхадзе Г.):

а) продолжить в дальнейшем работу по подготовке к изданию основной методической литературы по вопросам учебно-воспитательной работы в подготовительных классах;

б) совместно с институтом усовершенствования учителей до конца января 1971 года разработать и представить для утверждения мероприятия по подготовке лекторов на местах из числа опытных учителей и методистов;

в) разработать и представить на рассмотрение наглядно-дидактические материалы для подготовительных классов, дидактические игры для уроков. Совместно с Управлением школ обеспечить создание, апробацию и массовое производство этих материалов;

г) на будущих республиканских научно-педагогических конференциях отдельно выделить секцию педагогов подготовительных классов, разработать и разослать на места ориентировочную тематику докладов;

д) лаборатории экспериментальной дидактики и технических средств совместно с Управлением школ разработать серию диафильмов и диапозитивов по эстетическому и нравственному воспитанию, по развитию речи и обучению математике.

5. Методическому кабинету физического воспитания и спорта (тов. Мерквиладзе Г.) подготовить тематические мето-

дические разработки по физическому воспитанию учащихся подготовительных классов.

6. Разрешить школам в подготовительных и начальных классах пользоваться шариковыми авторучками.

7. Управлению снабжения и годсобных предприятий (тов. Арвеладзе С.) принять меры к обеспечению учащихся шариковыми авторучками и другими необходимыми для учебы материалами.

8. Газете „Сахалхо Ганатлеба“, журналу „Скола да Цховреба“ (тов. тов. Швелидзе Н., Саджая Гр.) еще шире освещать вопросы обучения и воспитания в подготовительных классах, отображать опыт, накопленный в этой отрасли учителями экспериментальных и подготовительных классов

9. Просить Комитет радио и телевидения Совета Министров Грузинской ССР совместно с лабораторией экспериментальной дидактики научно-исследовательского института педагогики систематически передавать через радио и телевидение открытые уроки опытных педагогов подготовительных классов, лекции и доклады, связанные с методикой преподавания в начальных и, в частности, подготовительных классах.

10. Просить Комитет печати Совета Министров Грузинской ССР издать подготовительный сборник методических материалов для учителей подготовленных классов.

11. Просить Министерство здравоохранения республики усилить медицинское наблюдение над учащимися подготовительных классов как в городах, так и на селе.

12. Управлению школ (тов. Чхиквадзе А.) разослать докладную записку об итогах проверки работы подготовительных классов во все районные отделы народного образования и следить за выполнением данного приказа.

Основание: Постановление Коллегии Министерства просвещения Грузинской ССР от 16 декабря 1970 г.

Министр просвещения
Грузинской ССР Т. Лашкарашвили

**საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1970 წ.
31 დეკემბრის ბრძანება № 770**

**ლანჩხუთის რაიონის სახალხო განათლების განყოფილებისა და
სკოლების მუშაობის შემოწმების შედეგების შესახებ**

სკოლების სამმართველოს მიერ წარმოდგენილი მოხსენებითი ბარათიდან ირკვევა, რომ ლანჩხუთის რაიონის სკოლების ხელმძღვანელებისა და მასწავლებლების მუშაობაში გამოვლინებულია სერიოზული ნაკლოვანებები,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. ლანჩხუთის რაიონის სახალხო განათლების განყოფილებამ (გამგე ვ. ჩიკაშუა):

ა) გაატაროს ქმედითი ღონისძიებანი მოხსენებით ბარათში აღნიშნულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად და არსებითად გააუმჯობესოს რაიონის სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობა სკკპ ცკ-ის 1970 წლის ივლისის პლენუმის გადაწყვეტილებათა შუქზე.

ბ) აღნიშნული მოხსენებითი ბარათი განხილული იქნას რაიონის ყველა სკოლის პედაგოგიური საბჭოს სხდომაზე და დაისახოს კონკრეტული ღონისძიებანი, რომ მოსწავლეებს ეძლეოდეთ მეცნიერებათა საფუძვლების მკვიდრი და საფუძვლიანი ცოდნა;

გ) მიიღოს სათანადო ღონისძიებანი სკოლებში სასწავლო კაბინეტებისა და სახელოსნოების საკირო დგამ-ავეჯით, იარაღ-ხელსაწყოებითა და რეაქტივებით შესავსებად, იმ თვალსაზრისით, რომ უზრუნველყოფილი იქნას პროგრამებით გათვალისწინებული ცდების, დაკვირვებებისა და ლაბორატორიული სამუშაოების სრულყოფილად ჩატარება;

დ) უზრუნველყოს ყველა სკოლა სათანადო ფართობის მიწის ნაკვეთებით. მიაღწიოს იმას, რომ სასკოლო მიწის ნაკვეთები

შეიცავდეს საბოსტნე და მინდვრის კულტურებს, დეკორატიულ მცენარეებსა და ადგილობრივ გავრცელებულ კულტურებს, ნაკვეთზე წარმოდგენილი იქნას ზოოლოგიური განყოფილებები. სწავლობდეს საცდელი მუშაობა ახალი ჯიშების გამოყვანაზე, რომ სასკოლო ნაკვეთი ნამდვილად წარმოადგენდეს ლაბორატორიას ღია ცის ქვეშ; არსებითად გააუმჯობესოს ნორჩ ნატურალისტთა წრეების მუშაობა;

ე) გადაჭრით გააუმჯობესოს დაწყებითი კლასების მასწავლებლების მუშაობა, მიღწეული იქნას, რომ დაწყებითი კლასების ყველა მოსწავლე ასწრებდეს;

ვ) სასწავლო წლის მე-4 მეოთხედში საფუძვლიანად შეისწავლოს მოხსენებით ბარათში დასახელებული სუსტად მომუშავე სკოლის დირექტორების, დირექტორის მოადგილეების სასწავლო მუშაობის დარგში და მასწავლებლების მუშაობა და მათ მიმართ, რომლებიც არსებითად არ გააუმჯობესებენ მუშაობას გაატაროს საჭირო ორგანიზაციული ღონისძიებანი.

ზ) სასწავლო წლის ბოლოს გადახედოს რაიონის სკოლების დირექტორების და მისი მოადგილეების თანამდებობაზე მომუშავე მუშაკთა კადრებს. ასევე მოახდინოს განათლების განყოფილებისა და პედაგოგიური კაბინეტის მუშაკების გადახედვა, იმ თვალსაზრისით, რომ განყოფილებაში ინსპექტორის ან პედაგოგიურ კაბინეტში მეთოდისტის თანამდებობაზე სამუშაოდ აყვანილი იქნას ქიმიკ-ბიოლოგიის სპეციალისტი;

თ) საგანგებო ღონისძიებანი გაატაროს ლანჩუთის მე-3 საშუალო სკოლაში მათემატიკის სწავლების გასაუმჯობესებლად;

ი) ცალკე განიხილოს ნიგოთის საშუალო სკოლის ორგანიზატორის ბ. ჩხეიძის მუშაობაში არსებული ნაკლოვანებები და მიიღოს საჭირო ზომები მათ გამოსასწორებლად;

კ) მიმდინარე სასწავლო წლის ბოლოს წარმოადგინოს განათლების სამინისტროში მოხსენებითი ბარათი გატარებული ღონისძიებებისა და მათი შედეგების შესახებ.

2. სასწავლო-აღმზრდელი მუშაობაზე სუსტი ხელმძღვანელობისათვის ლანჩუთის 1-ლი საშუალო სკოლის დირექტორს გ. ჩხეიძეს, ლანჩუთის მე-3 საშუალო სკოლის დირექტორს ი. მიქანაძეს, ნიგოთის საშუალო სკოლის დირექტორს გ. ჩხეიძეს და ნიგოთის მ-წლიანი სკოლის დირექტორს შ. მარუაშვილს გამოეცხადეთ საყვედურა.

3. საგნის სწავლების სუსტად დაყენებისათვის ნიგოითის საშუალო სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლებს ც. ჯიბლაძეს, მათემატიკის მასწავლებლებს ნ. ვადაჭკორიას (ლანჩხუთის 1-ლი საშუალო სკოლა); ც. იმნაიშვილს, ვ. ხუბაშვილს (ნიგოითის საშ. სკოლა), ვ. ძავანიას (ჩოჩხათის საშ. სკოლა), ც. ნიშნიანიძეს და ლ. ჯიბლაძეს (ნიგოითის 18-წლიანი სკოლა), თ. კორძაძეს (შუხუთის საშ. სკოლა), ნიგოითის საშუალო სკოლის ისტორიის მასწავლებელ ი. თავდიშვილს გამოეცხადოთ საყვედური.

4. საგნის სწავლების არადამაკმაყოფილებლად დაყენებისათვის ჩოჩხათის საშუალო სკოლის რუსული ენის მასწავლებელ ლ. ებრალიძეს, მათემატიკის მასწავლებლებს ლ. აფხაზავას (ნიგეზიანის საშ. სკოლა), ც. ჟუჟულაძეს (შუხუთის საშ. სკოლა), ფიზიკის მასწავლებელს თ. ასკურავას (ლანჩხუთის 1-ლი საშ. სკოლა), ქიმიის მასწავლებელს რ. კვასხვაძეს (ლანჩხუთის მე-3 საშ. სკოლა), ბიოლოგიის მასწავლებლებს ქ. ორაგველიძეს (შუხუთის საშ. სკოლა), ა. ნიკოლაიშვილს (ნიგოითის საშ. სკოლა), ისტორიის მასწავლებლებს დ. სოსელიას (ლანჩხუთის 1-ლი საშ. სკოლა), დ. გოკუაძეს (შუხუთის საშ. სკოლა) მიეთითოთ.

5. მიღებული იქნას ცნობად, რომ ნიგოითის საშ. სკოლის დირექტორის მთადგირე ა. ნიკოლაიშვილი გადის მოხუცებულობის პენსიაზე.

6. ჩოჩხათის საშუალო სკოლის მასწავლებელ ფ. ხუბუნიშვილს ახალი სასწავლო წლიდან ჩამოერთვას გერმანული ენის გაკვეთილები, როგორც არასპეციალისტს.

7. სკოლების სამმართველომ (აკ. ჩხიკვაძე) თვალყური ადევნოს ამ ბრძანების შესრულების მიმდინარეობას.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1970 წლის 25 დეკემბრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების მინისტრს
ამხ. თ. ვ. ლაშქარაშვილს

ლანჩხუთის რაიონის სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელობითი
მუშაობის მდგომარეობის შემოწმების შედეგების შესახებ

ზოგჯერ მითი ბარათი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ბრიგადამ
შ. ლომიძის (ხელმძღვანელი), ე. ჭურციკიძის, ს. ამხოვეს, თ. მელ-
ქაძის, ა. აბაშიძის, გ. გორგობიანის, გ. ჯავახიძის და თ. ხურცი-
ლავას შემადგენლობით 1970 წლის 28 ნოემბრიდან 5 დეკემბრამდე
შეისწავლა ლანჩხუთის რაიონის სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელო
ბიურო მუშაობა.

შემოწმებამ გვიჩვენა, რომ რაიონის სახალხო განათლების
განყოფილება დაკომპლექტებულია სათანადო ცენზისა და გამოც-
დილების მქონე მუშაკებით: განყოფილების გამგე ვ. ჩიკაშუა—ის-
ტორიის, ინსპექტორები: რ. გოგუაძე—ფიზიკა-მეთემატიკის, ნ. გა-
ლოგრაე—რუსული ენისა და ლიტერატურის, პედაგოგიური კაბინე-
ტის გამგე თ. ვადაჭკორია—ისტორიის, მეთოდისტები მ. კვერენ-
ჩხილაძე—ქართული ენისა და ლიტერატურის, ნ. წილოსანი—და-
წყებითი განათლების სპეციალისტები არიან. აღსანიშნავია, რომ
განათლების განყ-ში არ ჰყავთ ქიმიკ-ბიოლოგიის სპეციალისტი მა-
შინ, როდესაც განყოფილების გამგე და პედაგოგიური კაბინეტის
გამგე ისტორიის სპეციალისტები არიან. ასევე, არასწორად არიან
შერჩეული ზოგიერთი სკოლის დირექტორი და მისი მოადგილე სა-
სწავლო მუშაობის დარგში. მაგალითად, აღნიშნულ თანამდებობაზე
მუშაობენ ახალსოფლისა და გულიანის რვაწლიან სკოლებში ის-
ტორიკოსები. ლანჩხუთის მე-3 და წყალწმინდის საშუალო სკო-
ლებსა და ლანჩხუთის სკოლა-ინტერნატში ისტორია-გეოგრაფიის
სპეციალისტები. აკეთის საშუალო და ხაჯალიის რვაწლიან სკო-

ლებში ქართული ენისა და ლიტერატურის, ისტორიისა და გეოგრაფიის სპეციალისტები.

უკანასკნელ 2-3 წელიწადში სახალხო განათლების განყოფილების მიერ ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანოების დახმარებით საგრძნობი მუშაობაა გაწეული სკოლების მატერიალური ბაზის განსამტკიცებლად. აშენდა და ექსპლუატაციაში შევიდა ლანჩხუთის მე-3, ნიგოთის, ჩოჩხათის, ჯურჯუყეთის, საშუალო, გვიმბალაურის, ახალი სოფლის რვაწლიანი, არჩეულის და ორაკვის დაწყებითი სკოლების შენობები. შენდება ლანჩხუთის მე-2 საშუალო, გულიანის და ნინოშვილის რვაწლიანი სკოლები. 1970 წელს შეძენილია 28.500 მანეთის სასკოლო ინვენტარი, მათ შორის სასკოლო კაბინეტებისა და სახელოვნობის ხელსაწყო-იარაღები 7 500 მანეთის, ბიბლიოთეკებისათვის შეძენილია წიგნები 5.500 მანეთის. სახალხო განათლების განყოფილება მუშაობს კვარტალური გეგმების საფუძველზე, სადაც გათვალისწინებულია ისეთი აქტუალური საკითხები, როგორცაა: საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისა და საქართველოს კომუნისტური პარტიის 50 წლისთავის, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის 24-ე ყრილობისათვის ღირსეულად შეხვედრის მიმართულებით სკოლებში გაწეული მუშაობის შესწავლა. ახალი პროგრამებით სწავლების მდგომარეობის შემოწმება, სკკპ ცკ-ის 1970 წლის ივლისის პლენუმის დადგენილებიდან გამომდინარე ამოცანების გადაწყვეტისათვის მუშაობის მიმდინარეობის შესწავლა და სხვ.

მიმდინარე სასწავლო წელს განათლების განყოფილებას შესწავლილი აქვს 5 საშუალო, 4 რვაწლიანი და 10 დაწყებითი სკოლის მუშაობა, სახალხო განათლების განყოფილება პერიოდულად ახდენს სკოლებისათვის მოცემული მითითებების შესრულების შემოწმებას.

ცალკეული სკოლების ადგილზე შემოწმების შედეგად ირკვევა შემდეგი:

ქ. ლანჩხუთის პირველ, მესამე, სოფ. შუხუთის, ნიგოთისა და ჩოჩხათის საშუალო სკოლებში ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლება ძირითადად დამაკმაყოფილებლად მიმდინარეობს. სკოლები დაკომპლექტებულია მცოდნე და გამოცდილი პედაგოგებით.

კარგ შთაბეჭდილებას ტოვებს მასწავლებლების: მ. მოისწრაფიშვილის (ლანჩხუთის 1-ლი საშ. სკოლა), ლ. ებრალიძის (ლან-

ჩხუთის მე-3 საშ. სკოლა), ლ. მდივნის (ნიგოითის საშ. სკოლა) მუშაობა. ისინი ატარებენ ორგანიზებულ, დახვეწილ გაკვეთილებს, იყენებენ აქტუალურ მეთოდებსა და ხეობებს. მათი მოსწავლეები ამჟღავნებენ პასალა კარგ ცოდნას, გაკვეთილებზე აქტიურობენ, მეტყველებენ და წერენ სხარტად, დამაჯერებლად.

დამაკმაყოფილებლად მუშაობენ ნ. აფხაზავა (ლანჩხუთის პირველი საშ. სკოლა), ქ. ებრაღიძე (ლანჩხუთის მე-3 საშ. სკოლა), შ. ცხადაძე (ჩოჩხათის საშ. სკოლა). მათს მუშაობაში შეიმჩნევა ზოგიერთი ნაკლი, რომელთა გამოსწორება არცთუ ძნელია.

აღნიშნული მასწავლებლები იცავენ წერის ნორმებს და გრაფიკს. თხზულებებს ასწორებენ და აფასებენ კეთილსინდისიერად.

დაბალ დონეზე დგას სოფ. ნიგოითის საშუალო სკოლის მასწ. ც. ჯიბლაძის მუშაობა. მას აკლია თეორიული და მეთოდური მომზადება, უყურადღებოდ ეკიდება მოსწავლეთა პასუხებს, ხშირად შეუნიშნავი რჩება მათ მიერ მეტყველებაში დაშვებული შეცდომები და სხვა.

მასწავლებელი ვერ აძლევს მოსწავლეებს უცნობი სიტყვების სრულ განმარტებას, თვითონაც მეტყველებს ცუდად. გაკვეთილის ახსნის მაგივრად ტექსტის მონოტონური კითხვით კმაყოფილდება.

მასწ. ც. ჯიბლაძე უყურადღებოდ ასწორებს წერით ნამუშევრებს, შეუნიშნავი რჩება მრავალი შეცდომა.

დამაკმაყოფილებლად მუშაობს ლანჩხუთის პირველი საშუალო სკოლის რუსული ენის მასწავლებელი გ. რუხაძე. მან სწორად წარმართა გაკვეთილი მე-8 კლასში. მოსწავლეებმა გამოამჟღავნეს პროგრამით გათვალისწინებული მასალის დამაკმაყოფილებელი ცოდნა. ასევე დამაკმაყოფილებელ ცოდნას ამჟღავნებენ VII კლასის (მასწ. მ. ქარჩავა) მოსწავლეები. კარგად ასწავლის რუსულ ენას დაწყებითი კლასების მასწავლებელი ლ. კვასხვაძე. იგი მოზღვნილად იყენებს გაკვეთილებზე დიდაქტიურ მასალას და თვალსაჩინოებას. აღნიშნული მასწავლებლები ყურადღებას ამახვილებენ ლექსიკურ მუშაობაზე. აღსანიშნავია, რომ მასწავლებლები გ. რუხაძე და მ. ქარჩავა გულდასმით არ ასწორებენ საკლასო საშინაო წერიბ რვეულებს.

ანალოგიური მდგომარეობაა ნიგოითის (მასწავლებლები ნ. ფირცხალაიშვილი და ს. კალანდარიშვილი), შუხუთის (მასწავლებლები ე. წილოსანი და კ. ხუხუნიაიშვილი) საშუალო სკოლებში.

კარგად მუშაობს ლანჩხუთის რუსული რვაწლიანი სკოლის
1. ლი კლასის მასწავლებელი ტ. ტარასოვა. მიუხედავად იმისა, რომ
კლასში სხვადასხვა ეროვნების ბავშვებია, რომელთაგან სკოლაში
შემოსვლისას ზოგმა არც კი იცოდა რუსული ენა, რაც, ბუნებრი-
ვია, აძნელებს მუშაობას, მასწავლებელი კარგ შედეგებს აღწევს,
მოსწავლეების ზეპირი და წერიტი მეტყველება დამაკმაყოფილებე-
ლია, მასწავლებელი ბეჯითად მუშაობს მოსწავლეთა კალიგრაფიის
გაუმჯობესებაზე. დამაკმაყოფილებლად მუშაობენ მასწავლებლები
ლ. გუდავაძე, ე. ბელაკოვა და გ. რუხაძე. მაგრამ მათ მუშაობაში
არის ნაკლიც. ისინი შეცდომების გასწორებას ახდენენ მექანიკური
წესით, რაც უშედეგოა. საჭიროა შეცდომების გასწორება ტარდე-
ბოდეს ანალიტიური მეთოდით.

არადამაკმაყოფილებლად მუშაობს ჩოჩიათის საშუალო სკო-
ლის რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი მ. ებრალი-
ძე, იგი მეტყველებაში უშვებს შეცდომებს, მოსწავლეთა მიერ დაშ-
ვებულ შეცდომებს არ ასწორებს, ვერ ახდენს ვაკვეთილის სწორად
წარმართვას, არ იცავს ვაკვეთილის მომენტებს, არ ატარებს ლექ-
სიკურ მუშაობას, უყურადღებოდ ასწორებს საკონტროლო წერით
ნამუშევრებს, სრულიად არ ასწორებს საკლასო საშინაო წერის
რვეულებს, დაბალია მოსწავლეთა მომზადების დონე.

შესწავლილ სკოლებში ფორმალურ ხასიათს ატარებს მეთო-
დური მუშაობა, მეთოდგაერთიანებებზე წაკითხული მოხსენებები
ზოგადია და არ გამოხატავენ მასწავლებელთა მუშაობის პრაქტი-
კულ გამოცდილებას. ასევე, ფორმალურ ხასიათს ატარებს წრეების
მუშაობაც.

დამაკმაყოფილებლად ფლობს ინგლისურ ენას ნიგვზიანის
საშუალო სკოლის მასწავლებელი დ. გოცირიძე, მაგრამ იგი ვაკვე-
თილის პროცესში არ იყენებს სწავლების სწორ მეთოდებს, თვალ-
საჩინოებას, არ ასწორებს საკლასო-საშინაო დავალების რვეულებს,
რის გამო დაბალია მოსწავლეთა მომზადების დონე. IX კლასის
მოსწავლეებმა კითხვაც კი არ იციან. მასწავლებელი დ. გოცირიძე
არ იცნობს და არ იცავს საკონტროლო წერის სახეებს.

ნიგოთის საშუალო სკოლის მასწავლებლები მ. ჭყონია და
რ. ლღონტი ინგლისურ ენას კარგად ფლობენ და მონდომებით მუ-
შაობენ. ისინი ვაკვეთილებს უცხოურ ენაზე ატარებენ. იყენებენ
თვალსაჩინოებას და ტექნიკურ საშუალებებს, მოსწავლეთა მომზა-
დების დონე დამაკმაყოფილებელია, მათ ესმით მასწავლებლების

საუბარი და ცოცხლად პასუხობენ დასმულ კითხვებზე. მასწავლებლები იცავენ საკონტროლო წერის სახეებს და ნორმებს და მათთან დასმით ასწორებენ მას.

მასწავლებელ რ. ლონტს სკოლაში ჩამოყალიბებული აქვს უცხოური ენის კლუბი და ნაყოფიერ მუშაობას ეწევა მოსწავლეებთან.

სოფელ ჩოჩხათის საშუალო სკოლაში გერმანულ ენას ასწავლის ინტორიკოსი ფ. ხუხუნიანიშვილი, რომელსაც დამთავრებული აქვს მოსკოვის დაუსწრებელი ინსტიტუტი. ფ. ხუხუნიანიშვილი ენას სუსტად ფლობს, მან კითხვის წესებიც კი არ იცის, მეტყველების დროს უშვებს უხეშ შეცდომებს, არ იყენებს თვალსაჩინობას. დაბალაა მოწაკლუა კითხვისა და წერის კულტურა, ისინი მარტივ კითხვებზედაც ვერ პასუხობენ, მასწავლებელი არ ასწორებს საკლასო-საშინაო დავალების რვეულებს, ხოლო საკონტროლო წერის რვეულებში მრავალი შეცდომაა გაპარული.

მათემატიკის მასწავლებელთა ერთი ნაწილი დაუფლებულია საგანს და მისი სწავლების მეთოდებს. მთელი ენერჯითა და მონდომებით მუშაობის შედეგად მოსწავლეთა მომზადების დონე კარგია. ასე, მაგალითად: ნიგვზიანის საშუალო სკოლის მასწავლებელი ა. აფხაზავა გაკვეთილების ჩატარების დროს არ იმყოფება სახელმძღვანელოს ტყვეობაში. მოსწავლეებს აძლევს ღრმა და შეგნებულ ცოდნას. გაკვეთილის მსვლელობის პროცესში მონაწილეობს მთელი კლასი. მოუქრებელი კითხვების დაყენებით მოსწავლეები თვითონ ადგენენ სიდიდეთა შორის დამოკიდებულებას.

X კლასს გაკვეთილად მიცემული ჰქონდა ძირითადი თეორემები ლოგარითმებზე, რომელიც მოსწავლეებს კარგად ჰქონდათ მომზადებული. მასწავლებელმა კლასს მისცა მაგალითები: გამოვიტვალოთ $\log_2(-9) \log_3(-27) \cdot \lg_{10}(-10)^2$, რის შემდეგ მოსწავლეებმა თვითონ გააკეთეს დასკვნა, რომ შესწავლილი თეორემები სამართლიანია მხოლოდ მაშინ, როდესაც ლოგარითმის რეზულტატი და კომპონენტების ლოგარითმები არსებობს. აღნიშნული საკითხის გაგებულად შესწავლას ემსახურებოდა აგრეთვე მაგალითიც $\lg_a x^2 = 2 \lg_a x$. ამოხსნის შემდეგ მოსალოდნელი ორი პასუხს $x = \pm 4$ ნაცვლად მოსწავლეთა უმრავლესობამ სწორი დასკვნა გააკეთა $2 \lg_a x = 2 \lg_a 4$ ე. ი. $x = 4$. ასეთი მუშაობის შედეგია ის, რომ ჩვენს მიერ ჩატარებული საკონტროლო წერის შედეგად შეფასება „5“ და „4“ დაიმსახურა 7 მოსწავლემ. „3“ თხუთმეტმა, ხოლო „2“ ხუთმა მოსწავლემ.

დამაკმაყოფილებლად მუშაობს აგრეთვე ლანჩუთის მე-3 საშუალო სკოლის მე-3 კლასის მასწავლებელი ნ. სალუქვაძე.

ასევე დამაკმაყოფილებლად მუშაობენ მათემატიკის მასწავლებლები ა. ხომერიკი, გ. ხუბუნაიშვილი (შუბუთის საშუალო სკოლა), გ. დათიაშვილი ლანჩუთის მე-2 საშ. სკოლა). მასწავლებელმა ხომერიკმა (შუბუთის საშუალო სკოლა), კარგად ჩაატარა V კლასში არითმეტიკის გაკვეთილი, მან მოკლე დროში, მაგრამ საფუძვლიანად შეამოწმა საშინაო დავალება, მოსწავლეებს მისცა საჭირო მითითებანი, რამოდენიმე მოსწავლეს მოაყოლა გაკვეთილი, დაუსვა განვლილი მასალიდან კითხვები და მოახდინა მათი ობიექტური შეფასება, შემდეგ კლასი ავარჯიშა ამოცანების ამოხსნაზე (მართკუთხა პარალელები პედიის მოცულობის გამოანგარიშება). მასწავლებელი კარგად იყენებს ამოცანების ამოხსნის მეთოდებს, მან საფუძვლიანად მოახდინა ამოცანის ანალიზი და სინთეზი, მასალა მოსწავლეთა მიერ შეგნებულად იქნა გაგებული, კლასმა კარგად იცის გავლელი მასალა.

შემოწმებული სკოლების მასწავლებელთა ერთი ნაწილი ნაკლებად მუშაობს თავისთავზე, არ არის დაუფლებული საგნის სწავლების მეთოდებს, არ ზრუნავს მოსწავლეთა აზროვნების განვითარებაზე, ვერ ახერხებს მოსწავლეთა უმრავლესობის ჩაბმას გაკვეთილის პროცესში, არ მოითხოვს მოსწავლეებისაგან შეგნებულ ცოდნას, გაკვეთილზე სათანადო ყურადღებას არ უთმობს ზეპირ სავარჯიშოებს, არ ზრუნავს მოსწავლეებში დამოუკიდებელი მუშაობის ჩვევებს, გაკვეთილზე არ ითვალისწინებს მოსწავლეთა ინდივიდუალურ თავისებურებას, არ ასწორებს მოსწავლეთა საშინაო დავალების რვეულებს, ლიბერალურად აფასებს საკონტროლო წერით ნაშრომებს. გაკვეთილზე უგულვებელყოფილია ტექნიკურ საშუალებათა გამოყენება, რის შედეგად მოსწავლეთა მომზადების დონე დაბალია. ასე, მაგალითად: ლანჩუთის 1-ლი საშუალო სკოლის მასწავლებელმა ვადაქორიამ V კლასში ახსნა წილადების გამოკლება, რისთვისაც გამოიყენა ნახაზი (რომელიც სახელმძღვანელოშია მოცემული). ერთნაირმნიშვნელიანი წილადების გამოკლებისას საკითხი ადვილად გადაწყდა, მაგრამ სხვადასხვა მნიშვნელიანი წილადების გამოკლების დროს შეადგინა კვლავ ნახაზი და ამბობს $\frac{1}{2}$ -ს ვერ გამოვაკლებთ $\frac{1}{3}$ -ს. მასწავლებელი „ასწავლის“ წილადების გამოკლების წესს, რომელსაც ამეორებინებს მოსწავლეებს. რატომ არ

შეიძლება გამოკლება? რატომ არის აუცილებელი გაერთმნე-
ლიანება, ან რას ნიშნავს იგი. ამ საკითხს მასწავლებელი ყურად-
ღებას არ აქცევს; არც ახლა და საერთოდ, წილადების შესწავლის
დროსაც არაფერი თქმულა ამის შესახებ, ამიტომ არის, რომ მო-
სწავლეები ვერ პოულობენ წრის $\frac{1}{6}$ ნაწილს, 30 გვერდიანი წიგნის

$\frac{1}{2}$ ს და ა. შ. არ იციან რომელი მეტია $\frac{9}{10}$ თუ $\frac{4}{5}$ და რატომ?

წილადის ძირითადი თვისების არსი.

ანალოგიურად მუშაობს ნიგვზიანის საშუალო სკოლის მას-
წავლებელი ლ. აფხაზავა, მან VIII კლასში მასალა (კვადრატული
განტოლების ფესვის გამოთვლა, როდესაც უცნობის კოეფიციენტი
ლუწია) ახსნა თხრობის მეთოდით და დაასკვნა „როდის რომელი
ფორმულა გამოვიყენოთ ამას შემდეგში ვისწავლით“. კლასის მო-
მზადების დონე დაბალია, არ იციან კვადრატული ფესვის მნიშვნე-

ლობა $\sqrt{(1-x)^2} = 1-x$; $\sqrt{\left(\frac{1}{2}-1\right)^2} = \frac{1}{2}-1$.

რაცხვის აბსოლუტური მნიშვნელობის აზრი; $ax^2+c=0$ გან-
ტოლებას როდის აქვს ამონახსნი და მთელი რიგი ელემენტარული
საკითხები.

მან V კლასში ჩაატარა გეგმით გათვალისწინებული საკონტ-
როლო წერა. წერის შედეგად სამზე დაბალი შეფასება ნახევარზე
მეტმა მოსწავლემ მიიღო (მათგან ხუთმა იმ მოსწავლემ, რომელსაც
მაღალი ნიშანი ჰქონდა). 1 მეოთხედის ბოლოს „4“ და „5“ არც-
ერთ მოსწავლეს არ დაუმსახურებია.

ნიგოითის საშუალო სკოლის მასწავლებელი ც. იმნაიშვილი
არ არის დაუფლებული სავანს. ვერ ამჩნევს მოსწავლეთა მიერ
დაშვებულ შეცდომებს, ასე, მაგალითად, X კლასს დავალებად მი-
ცემული ჰქონდა მაჩვენებლიანი ფუნქციის ძირითადი თვისებები.
მოსწავლე წერს $a^{-x} < 0$ თუ $a > 0$ განვიხილოთ შემთხვევა, როც
 $a < 0$ მასწავლებელი ასეთ უხეშ შეცდომებს და მისგან გამომდი-
ნარე შედეგებს ვერ ხედება. თვითონ მასწავლებელი ხსნის მაჩვენ-
ლიანი ფუნქციის შემდეგ თვისებას (როცა $a > 1$; $y = a^x$ მონოტო-
ნურად ზრდადია, ხოლო როცა $a < 1$, $y = a^x$ მონოტონურად
კლებადია) $a^{x^2} - a^{x^1} = a^{x^1} (a^p - 1)$ და ეს გარდაქმნა რომ სწორია
ამოწმებს გამრავლებით ($x_2 = x_1 + p$) პარალელურად ახსნისა (და
არც გამოკითხვის) დროს არ იქნა გამოყენებული მაჩვენებლიანი

ფუნქციის გრაფიკი. ასეთი სწავლების შედეგია ის, რომ ამ კლასში ჩატარებული საკონტროლო წერის შედეგად 20 მოსწავლიდან 10-მან დალოდოდა, რომ მოსწავლის წერითი ნამუშევარი შეფასდა ნიშან „3“-ზე, დანარჩენი კი „2“-ზე.

ლანჩხუთის მე-3 საშუალო სკოლის VIII—X კლასებს ასწავლის შემცვლელი მასწავლებელი ნ. დ. ჩავლეიშვილი, რომელმაც არ იცის საპროგრამო მასალა. მოსწავლის მიერ დაშვებულ შეც-

დომებს $[\text{Cos}(\alpha + \beta)] = \text{Cos}\alpha \text{Cos}\beta \text{Sin}\alpha \text{Sin}\beta \text{Sin}\alpha = \frac{1}{2}$; $x' = 30^\circ + 360^\circ \cdot n$ და სხვა ანალოგიურ შეცდომებს მასწავლებელი ვერ ხედავს.

VIII კლასში მიცემული გაკვეთილი იყო წრეწირის გარე წერტილიდან გავლებული მხებისა და მკვეთის თვისება. მოსწავლეები პასუხობენ „კუთხეები იზომება ერთიდაიგივე ხაზებით: სამკუთხედები ტოლია (ნაცვლად მსგავსია და ა. შ.) არასწორად ითქვა თეორემა, შეცდომით დაიწერა გვერდების პროპორციულობა და მთელ რიგ უხეშ შეცდომებს მასწავლებელი ვერ ამჩნევს. ცხადია, ასეთი მასწავლებლის მოსწავლეთა მომზადება ძალზე დაბალია ჩვენს მიერ X კლასში ჩატარებული საკონტროლო წერის შედეგად ყველა მოსწავლის წერითი ნამუშევარი „2“-ზე და „1“-ზე შეფასდა.

ლანჩხუთის პირველ საშუალო სკოლაში (მასწავლებელი ვ. იმნაძე) 40 მოსწავლის წერითი ნამუშევრიდან ორზე შეფასდა 23 მოსწავლის წერითი ნამუშევარი, ჩოჩხათის საშუალო სკოლაში (მასწავლებელი ვ. ძაგანია) 41-დან 23-მა, შუხუთის საშუალო სკოლაში (მასწავლებელი ვ. კუკულაძე) 41-დან—15 მოსწავლის წერითი ნამუშევარი შეფასდა ნიშან „2“-ზე. ამით უნდა აიხსნას ის ფაქტი, რომ ამ სკოლების მოსწავლეები უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების დროს დაბალ მომზადებას ამჟღავნებენ.

საგნის დაბალ ცოდნას ამჟღავნებენ მათემატიკის მასწავლებლები ც. ნიშნიანიძე და ლ. ჯიბლაძე (ნიგოთის რვაწლიანი სკოლა), თ. კორძაძე (შუხუთის საშუალო სკოლა). მასწავლებელი თ. კორძაძე VII კლასში ზერელედ ამოწმებს მიცემულ საშინაო დავალებას, ერთი მოსწავლის საშინაო დავალების რგულში ასეთი ჩანაწერი იყო: „რამდენ კვადრატულ მეტრს შეიცავს ერთი ჰექტარი, თუ მას აქვს კვადრატის ფორმა, რომელიც უდრის 100 მ.

პ ა ს უ ხ ი: „კვადრატის ფართობი უდრის 40 მ“. მასწავლებელმა „შემოწმა“ აღნიშნული „ნამუშევარი“, მაგრამ მოსწავლეს არავითარი მითითება არ მისცა, ვაკვეთილის პროცესში მასწავლებელი ზედმეტად ერეოდა ბავშვების საუბარში და არცერთ ბავშვს არ ჰქონდა შესაძლებლობა დაეწყო და დაემთავრებინა აზრი.

ახალი მასალის— რიცხვების კვადრატების ცხრილის ხმარების ახსნისას მასწავლებელმა შეცდომით გამოთქვა და დაწერა დაფაზე „ $8 = 3მ^2 = 9მ^2$ “ ეს ჩანაწერი ბავშვებმა რვეულებში გადაიტანეს.

არადამაკმაყოფილებლად არის დაყენებული მათემატიკის სწავლება ნივთიის რვაწლიან სკოლაში. ცუდად ჩაატარა VII კლასში ალგებრის ვაკვეთილი მასწავლებელმა ც. ნიშნიანიძემ, მან ფორმალურად შეამოწმა საშინაო დავალების რვეულები, არ უცდია გამოერკვია, რამდენად დამოუკიდებლად ჰქონდა მოსწავლეებს შესრულებული დავალება და არ მიუცია მათთვის არავითარი მითითება, მიუხედავად იმისა, რომ ზოგ მათგანს დავალება ცუდად ჰქონდა შესრულებული. მასწავლებელმა არ იცის მოწავლეთა დამოუკიდებელი მუშაობის ფორმები; ერთი მოსწავლე გამოჰყავს დაფასთან და აძლევს მრავალწევრს $x^4 + x^3 + x - 1$ დასაშლელად, მოსწავლეებს კი ავალებს დამოუკიდებლად გამოიყვანონ მაგალითი, რომელიც მოსწავლეს მასწავლებლის დახმარებით დაფაზე გამოჰყავს. ზემოთ მოყვანილი მარტივი მაგალითის გადაწყვეტას მასწავლებელმა დიდი დრო მოანდომა, ერთიდაიგივე მარტივი კითხვები ბევრჯერ გაიმეორა და შეცდომები დაუშვა, მაგალითად: იგი წერს და ლაბარაკობს: „ $x^2 + 6x + 8$ ეს არის უკოეფიციენტო $ax^2 + bx + c$ მაგიერი, ჩვენ ეს შევავსოთ ორი წევრის ე. ი. კვადრატად $x^2 + 6x + 9 - 9 + 8 = (x+1)^2 - 1$ გამოსახულების შესახებ კლასს ეკითხება „ეს რას ჩამოგავს?“ შემდეგ აგრძელებს „ეხლა $x^2 + 6x + 8$ ამოვხსნათ მეორე ჯერხით“?! „ეს რომ ამოვხსნათ $6x$ წარმოვიდგინოთ ორ ალგებრულ ჯამად, გვექნება $x^2 + 6x + 8 = x^2 + 4x + 2x + 8$ დაკუკვირდეთ ამ ალგებრული ჯამის ნამრავლი რას გვაძლევს... გვაძლევს 8-ს“. ანალოგიურად აგრძელებს საუბარს $x^2 + 7x + 12$ კვადრატული სამწევრის მიმართაც. გამოირკვა, რომ

კლასმა არ იცის განვლილი მასალა, არ იციან ერთწევრის, მრ
 ვალწევრის განსაზღვრა, არ იცის, რას ეწოდება იგივეობა, განტო
 ლება, რაში მდგომარეობს განტოლების ძირითადი თვისებები, რას
 ნიშნავს განტოლების ამოხსნა და სხვ. მოსწავლეებმა ვერ გასცეს
 პასუხი ვერცერთ კითხვას, რომელიც კი კლასში დავაყე-
 ნეთ. ანალოგიური ნაკლოვანებებით ხასიათდებოდა ამავე მასწავ-
 ლების არითმეტიკის გაკვეთილი V კლასში. მოსწავლეები არ-
 სწორად განსაზღვრავენ არაწესიერ წილადს, შეცდომას უშვებენ
 ურთიერთმართივი რიცხვების განსაზღვრასაც, რასაც მასწავლე-
 ბელი არ ასწორებს. მასწავლებელი არ იცავს პროგრამას. შემოწმე-
 ბის დღისათვის ჩამორჩენა აქვს 12—15 საათი. დაბალ ღონეზე
 ჩატარდა ამავე სკოლის მასწავლებელ ლ. ჯიბლაძის აღგე-
 ბრის გაკვეთილი VIII კლასში. მოსწავლეებს არ ჰქონდათ
 მომზადებული საშინაო დავალება — გეადრატული განტოლების
 გრაფიკული ამოხსნა. მოსწავლეები არ იცავენ გრაფიკების
 აგების ელემენტარულ წესებს, ამგვარი აგების შედეგად
 კვ. განტოლების ფესვები გრაფიკიდან არ არის აღებული და ზე-
 ბირად აქვთ მიწერილი. მოსწავლემ დაუშვა უხეში შეცდომა,
 განტოლებიდან $4x^2 + 7x + 12 = 0$ წერს $x^2 = 3x - \frac{7}{4}$, რაც მასწავ-
 ლებელს შეუშინველი დარჩა, მოცემულ განტოლებას ნამდვილი
 ფესვები არ გააჩნია, ხოლო განტოლებას აქვს ნამდვილი ფესვები
 ამ გაუგებრობას მასწავლებელმა თავი ველარ გაართვა. კლასმა
 სუსტად იცის განვლილი მასალა.

შემოწმებულ სკოლებში ცუდად არის დაყენებული მოსწავ-
 ლეთა საკლასო და საშინაო დავალებების რვეულების წარმოების
 საქმე. მოსწავლეთა ნამუშევრები უხარისხოა, ხშირად დაუსათაუ-
 რებელი და დაუთარილებელია, ხშირია შემთხვევა, რომ მოსწავ-
 ლეებს ჩაწერილი აქვთ ამოცანები და მაგალითები და მათი ამო-
 ხსნა აღარ არის შესრულებული. არ ხდება მათი სისტემატური გა-
 სწორება მასწავლებელთა მიერ. ასეთ ფაქტებს ადგილი აქვს ნი-
 გოითის რვაწლიანი სკოლის V, VI კლასებში (მასწავლებლები ც.
 ნიშნაიანიძე, ლ. ჯიბლაძე) ქ. ლანჩხუთის 1-ლი საშუალო სკოლის
 VII, IX, X კლასებში (მასწავლებლები ი. კალაძე, ზ. იმნაძე), შუ-
 ხუთის საშუალო სკოლის VII კლასში (მასწ. თ. კორძაძე), ჩოჩხა-
 თის საშ. სკოლის V კლასში (მასწ. გ. ვასაძე), ლანჩხუთის მე-2
 საშ. სკოლის VII კლასში (მასწ. ან. ბზეკალავა).

მოუმზადებლად ტარდება საკონტროლო წერები, ადვილი აქვს წერის ნორმების დარღვევის და ნამუშევართა უზუსტობების გამოწვევად დასწავლის ფაქტებს.

შუხუთის საშ. სკოლის VII (მასწ. თ. კორძაძე) კლასის მოსწავლეთა საკონტროლო წერითი ნამუშევრები უზარისხია, წერისათვის ადვილი ამოცანები და მაგალითებია შერჩეული, ნამუშევრები არ არის ყურადღებით გასწორებული და ადვილი აქვს შეცდომების გაუსწორებლად დატოვების შემთხვევებს, რის შედეგად მოსწავლეთა წერითი ნამუშევრები შეფასებულია ლიბერალურად. დაბალ დონეზეა ნაწარმოები ნიგოითის რვაწლიანი სკოლის მოსწავლეთა საკონტროლო წერითი ნამუშევრები, V კლასის მოსწავლის 29 ნომბრის ნამუშევარში ვკითხულობთ:

$$\begin{aligned} & „x + 2386 = 5764 \\ & x = 5764 + 2368“ \end{aligned}$$

მიღებული აქვს, რომ $x = 8150$. ამავე მოსწავლის ნამუშევარში ვკითხულობთ:

$$\begin{aligned} & „x \cdot 407 = 9407 \\ & x = 9407 \cdot 407“ \end{aligned}$$

მიღებული აქვს $x = 369224819$. ამავე მოსწავლის 20 ოქტომბრის ნამუშევარში ვკითხულობთ:

$$\begin{aligned} & 1) 500 \cdot 400 = 2000 \\ & 2) \quad 6400 \\ & \quad - 750 \\ & \hline & \quad 6325 \end{aligned}$$

ზემოთ დასახელებული შეცდომები მოსწავლელის მიერ გაუსწორებელია და ნამუშევრები „4“-ზეა შეფასებული.

შეცდომები შეინიშნება აგრეთვე V კლასის სხვა მოსწავლეთა ნამუშევრებში. ანალოგიური ნაკლოვანებებით ხასიათდება აგრეთვე VII და VIII კლასის მოსწავლეთა საკონტროლო წერითი ნამუშევრები მათემატიკაში (მასწ. ც. ნიშნიანიძე, ლ. ჯიბლაძე).

კარგად მუშაობენ ფიზიკის მოსწავლელები გ. ხალვაში (1-ლი საშ. სკოლა), მ. ტულუში (მე-2 საშ. სკოლა) და ს. დონდოლაძე (ჩოჩხათის საშ. სკოლა).

— არადამაკმაყოფილებლად ისწავლება ფიზიკა ლანჩხუთის მე-2 (მასწ. ვ. ფახურიძე), 1-ლი (მასწ. თ. ასკურავა) და შუხუთის (მასწ. ნ. ფირცხალაიშვილი) საშუალო სკოლებში.

მე-2 საშუალო სკოლის IX კლასში გაკვეთილი „ვარჯიში ამოცანების ამოხსნაზე“ მეტად დაბალ დონეზე ჩატარდა. საშინაო დავალების—მარტივი ამოცანები ცენტრისკენული აჩქარების გამოანგარიშებაზე—გამოკითხვისას გამოირკვა, რომ მოსწავლეებს არასრული წარმოდგენა აქვთ მრუდწრიული მოძრაობის შესახებ. მათ ვერ გამოიყვანეს ცენტრისკენული აჩქარების ფორმულა და არ ესმით მისი ფიზიკური შინაარსი. უფრო მეტიც, მათ ვერ ამოხსნეს უმარტივესი ამოცანები.

დაბალი მომზადება გამოამჟღავნეს 1-ლი საშუალო სკოლის VI და VII კლასის (მასწ. თ. ასკურავა) მოსწავლეებმა. VI კლასის მოსწავლეებმა ვერ გამოიანგარიშეს ნივთიერების სიმკვრივე მოცულობის ერთეულში მყოფი მოლეკულების რიცხვით და ერთი მოლეკულის მასივ, ვერ სარგებლობენ ნივთიერების სიმკვრივეთა ცხრილებით, არ იციან ინერცია და ვერ ახსახელებენ მაგალითებს ყოფაცხოვრებასა და ტექნიკაში მისი გამოყენების შესახებ, ხოლო VII კლასის მოსწავლეებმა ვერ დაასახელეს სხეულის შინაგანი ენერგიის შეცვლის ხერხები. ვერ არკვევენ სითბოგადაცემის სახეებს (სიფხობამტარობა, კონვექცია, გამოსხივება), სითბოს, როგორც შინაგანი ენერგიის რაოდენობას, ვერ აყალიბებენ სითბურ ბალანსს და ნივთიერებათა აგრეგატულ მდგომარეობათა ცვლილებას, ვერ ხსნიან მოლეკულურ-კინეტიკური წარმოდგენებით.

მოსწავლეებელმა ახალი მასალის „ძალა“ (VI კლ.) გადაცემისას სათანადო დემონსტრაციებით ვერ განიხილა ძალა, როგორც მოძრაობის სიჩქარის შეცვლის მიზეზი, ხოლო VII კლასში გაურკვეველი დარჩა, თუ ერთიდამავე პირობებში რატომ იზარკება სხვადასხვა ენერგია სხვადასხვა სითხეების ასაორთქლებლად, ან არის თუ არა ორთქლადქცევის კუთრი სითბო დამოკიდებული ტემპერატურაზე და სხვა.

ანალოგიური მდგომარეობაა შუხუთის საშ. სკოლაში, სადაც VIII და X კლასის მოსწავლეებმა განვლილი მასალის დაბალი მომზადება გამოამჟღავნეს.

შემოწმებულ სკოლებში ხაკლები ყურადღება ექცევა ფიზიკის კაბინეტის მატერიალური ბაზის განმტკიცების საქმეს. ფიზიკის კაბინეტისათვის თითო არასაკმაო ფართობის ოთახია გამოყოფილი ლან-

ჩხუთის I, II, შუხუთის საშუალო და ნიგოთის რვაწლიან სკოლებში, სადაც დაბნელება პრიმიტიულად ხდება, ე-ექტრული დენის არარსის მიყვანილი ლაბორატორიულ მაგიდებამდე და სწავლებაში არ ხდება ტექნიკურ საშუალებათა (კინო, საპროექციო აპარატი და სხვა) გამოყენება (მიუხედავად იმისა, რომ ამისათვის ყველა პირობა მოეპოვებათ).

აღნიშნულ სკოლებში არასაკმაო ყურადღება ექცევა ლაბორატორიული სამუშაოების ჩატარების საქმეს. ლაბორატორიული სამუშაოებისათვის არ მოეპოვებათ ხელსაწყოების კომპლექტები, ხოლო რაც აქვთ, ისიც არ არის გამოყოფილი კლასების მიხედვით. ამიტომ ფრონტალურ-ლაბორატორიული სამუშაოები ტარდება არასწორად, ან ლაბორატორიული ცდის სახით, ან კიდევ რამდენიმე სახის ერთად. იშვიათად ტარდება ჩათვლები და საკონტროლო წერები, ხოლო სადაც კი ჩატარებულია ნამუშევრები შეუვასებელია (I და II და შუხუთის საშუალო სკოლები).

შემოწმებულ სკოლებში არადაძმავიყოფილებელი ყურადღება ექცევა მოსწავლეთა კლასგარეშე და სკოლისგარეშე მუშაობის საქმეს. არ არის შექმნილი VI—VII და VIII—X კლასების მოსწავლეთათვის წრეები ფიზიკაში ცალ-ცალკე, ხოლო არსებული წრის გეგმა ზოგადია და არ ითვალისწინებს პრაქტიკული ხასიათის საკითხების შესრულებას. წრის წევრების მიერ არ არის შექმნილი არცერთი მოქმედი ხელსაწყო. ამასთან, წრის ხელმძღვანელები მოსწავლეთა მიერ დამუშავებულ თეორიულ მასალას არ იხილავენ საფუძვლიანად და არ უკეთებენ სათანადო რეცენზირებას.

ქიმიის კაბინეტი გააჩნიათ ლანჩხუთის I, II, III, სოფელ შუხუთის და ჩოჩხათის საშუალო სკოლებს,—სოფელ ნიგოთის საშ. სკოლაში ქიმიო-ბიოლოგიის კაბინეტია—რაც შეეხება ლანჩხუთის რვაწლიან რუსულ სკოლას ფიზიკა-ქიმიის საერთო კაბინეტი აქვს. სოფელ ჩოჩხათის საშუალო სკოლის ქიმიის კაბინეტი შედგება ორი ოთახისაგან,—აქედან ერთი ოთახი — კლას-ლაბორატორიისათვის არის განკუთვნილი, ხოლო მეორე საპრეპარატოდ არის გამოყენებული. კაბინეტებში არ არის საკმარისი რაოდენობით დგამ-ავეჯი, რეაქტივები, ქიმიური ხელსაწყო-იარაღები, ქიმიური წარმოების მოდულები და მაკეტები, ტაბულები, დიაპოზიტივები და სხვ. არ გააჩნიათ ზუსტი სია საშუალო სკოლებში ქიმიის სწავლებისათვის საჭირო რეაქტივებისა და მოწყობილობის. შესწავლილი სკოლების ქიმიის კაბინეტებში სადემონსტრაციო მაგიდების უქონლობა და

მოსწავლეთა სამუშაო მაგიდების არაწესიერი განლაგება ძალზედ აძნელებს ჩატარებული სადემონსტრაციო ცდებს და ნახვას ალქმას.

ქიმიის ნაყოფიერად სწავლისათვის განსაკუთრებული ყურადღება ენიჭება კლასგარეშე მუშაობას. სკოლებში არ ექცევა ყურადღება თვითნაკეთი ხელსაწყოების დამზადებას, წრის მეცადინეობებზე არ სწარმოებს მარტივი ქიმიური ანალიზების ჩატარება, აგროქიმიური საკითხების განხილვა. სკოლებში აშკარად იგრძნობა წრეობრივ მეცადინეობებზე რეფერატების კითხვით გადაჭარბებული გაცემა. ამ მხრივ გამოწვევის წარმოადგენს სოფელ ჩოჩხათის საშუალო სკოლის ქიმიის წრე (ხელმძღვანელი თ. თიკანაძე), ამ სკოლის ქიმიის კაბინეტში წარმოდგენილია მოსწავლეთა მიერ დამზადებული თვითნაკეთი ხელსაწყოები, ხოლო წრის მეცადინეობებზე იხილება ისეთი საკითხები, როგორც არის. მინის მილების ფორმის შეცვლა, მინერალური სასუქების შედგენილობისა, თვისებების და ნიადაგის შედგენილობის გამოცნობის ხერხები. გადაწყვეტილია ექსპერისის ჩატარება ზუხუთში კირქვისაგან კირის მილების პროცესის გასაცნობად და სხვა.

მოსწავლეთა საკონტროლო ნამუშევრები დაბალხარისხოვნადაა შესრულებული, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ ამ მიმართებით მასწავლებლებს ყურადღების გამახვილება მართებთ.

დამაკმაყოფილებლად ასწავლის ქიმიას ჩოჩხათის საშუალო სკოლის მასწავლებელი თ. თიკანაძე. იგი სისტემატურად ემზადება გაკვეთილებისათვის. მოსწავლეთათვის გასაგებად ხსნის ახალ მასალას და გაკვეთილის პროცესში იყენებს თვალსაჩინოებას, ატარებს სადემონსტრაციო ცდებს და სხვა. იგი დაუფლებულა ცდებს ჩატარების ტექნიკას, რაც ცდებს საინტერესოს ხდის. VII კლასში მიიღო ჟანგბადი, დააგროვა ის და თვალნათლივ დაუდასტურა მოსწავლეებს, რომ ჟანგბადი არის გაზი, რომელიც წვას ხელს უწყობს ამასთან ერთად, მან შეაგროვა ჟანგბადი წყლის ზედაპირზე. მოსწავლეთა ცოდნა დამაკმაყოფილებელია, ისინი ადგენენ ქიმიურ ტოლობებს, აწარმოებენ ამ ტოლობებიდან მარტივი ხასიათის ქიმიურ გამოანგარიშებებს, წარმოდგენა აქვთ ქიმიურ და ფიზიკურ მოვლენებზე და სხვა. IX კლასში დამაჯერებლად ახსნა მასალა—„ხსნართა კონცენტრაცია და გრამექვივალენტი“—გაკვეთილის პროცესში ასახსნელ მასალას მან ორგანული და უკავშირა სკვპ ივლისას პლენუმის დადგენილება სოფლის მეურნეობის შემდგომი აღმავლობის შესახებ; ამ მიმართებით მასწავლებელმა

აღნიშნა, რომ მოსავლიანობის და მეცხოველეობის პროდუქტების ზრდა უშუალოდ არის დაკავშირებული სასუქების წარმოებასთან, სასუქების წარმოება და გამოყენება კი დაფუძნებულია ხსნარების დამზადებაზე, — ამდენად, ხაზი გაუსვა ხსნართა კონცენტრაციის და გრამქვივალენტის ღრმად შესწავლის მნიშვნელობას, რომელიც უკავშირდება პარტიისა და საღირექტივო გადაწყვეტილებებს. აღნიშნულ საკითხზე მოსწავლეებს ამოახსნევინა ამოცანები. ასევე დამაკმაყოფილებლად არის დაყენებული ქიმიის სწავლება ლანჩხუთის რუსულ რვაწლიან სკოლაში.

მასწავლებელი ლ. გუდავაძე არც ერთ ვაკეეთილს არ ატარებს თვალსაჩინოების გარეშე, მოსწავლეების ცოდნა დამაკმაყოფილებელია, VIII კლასის მოსწავლეები თავისუფლად ახდენენ მარტივი ხასიათის ქიმიურ გარდაქმნებს, არ უჭირთ სტრუქტურული ფორმულების წერა, მენდელეევის პერიოდულ სისტემაზე დამაკმაყოფილებელი წარმოდგენა აქვთ და ა. შ.

ლანჩხუთის მე-3 საშუალო სკოლის ქიმიის მასწავლებელი რ. კვასხვაძე უსისტემოდ ატარებს ვაკეეთილს, X კლასში გამოსაკითხი მასალა „სტიროლი და პოლიმერიზაციის რეაქციის მექანიზმი“ და გასამეორებელი მასალა „მეთანი“ ერთ მოსწავლეს გამოჰკითხა თავიდან ბოლომდე და მასთან მუშაობას მოანდომა 18 წუთი. ამნაირი მუშაობით უნდა აიხსნას, რომ X კლასის მოსწავლეთა ცოდნა ძალზე დაბალია, ისინი ვერ პასუხობდნენ თუ რას ეწოდება იზომერია, ვერ შესძლეს მაგალითებით განემარტათ ქიმიური აღნაგობის თეორია — ნივთიერებათა თვისებების დამოკიდებულება მათ ქიმიურ აღნაგობაზე, არ იცოდნენ რას უწოდებენ პომოლოგებს, ვერ წესძლეს აეხსნათ თუ რა განსხვავებაა ელასტიურობასა და პლასტიკურობას შორის. გაუჭირდათ აეხსნათ, აღნაგობის რა თავისებურებებით აიხსნება კაუჩუკის ელასტიკურობა და სხვა.

დაბალია აგრეთვე VIII კლასის მოსწავლეთა ცოდნის დონე. მათ უჭირთ ნეიტრალიზაციის რეაქციის გამომსახველი ქიმიური ტოლობის დაწერა, ვერ შესძლეს გოგირდმკვავაში მკვავას წარმომქმნელი ელემენტის დასახელება და ამ ელემენტის ვალენტობის გამოანგარიშება, უცოდინარობა გამოამყდავენეს ატომში ნეიტრონების, პროტონების და ელექტრონების რიცხვის გამოანგარიშების საკითხში და სხვა.

მასწავლებელი ნაკლებ ყურადღებას უთმობს ამოცანების ამოხსნას.

ნიგოთის საშუალო სკოლის მასწავლებელი მ. ლეჟავა წიგნსწარ არ ემზადება სადემონსტრაციო ცდების ჩატარებისათვის. VII კლასში თემაზე — „ჟანგბადის თვისებები“ ჩაატარა ცდა, მიღებული ჟანგბადი, მაგრამ ვერ შესძლო მისი დაგროვება და მიღებულ ჟანგბადში გოგირდის, ფოსფორის, ნახშირის და რკინის მავთულის წვა ძალზე არაეფექტური გამოდკა. მასწავლებელმა მოსწავლეები ვერ დაარწმუნა, რომ ეს ნივთიერებები ჟანგბადში ენერგიულად იწვიან.

დაახლოებით ანალოგიური ნაკლოვანებებით ხასიათდება ქიმიის სწავლება დანარჩენ შემოწმებულ სკოლებშიც.

ბიოლოგიის კაბინეტი გააჩნია ლანჩხუთის I, ჩოჩხათის და შუხუთის საშუალო სკოლებს, რაც შეეხება ნიგოთის საშ. სკოლას, აქ ქიმი-ბიოლოგიის საერთო კაბინეტია, ხოლო ლანჩხუთის II, III და რუსულ რვაწლიან-სკოლებს ბიოლოგიის კაბინეტები საერთოდ არ გააჩნდათ, — ბიოლოგიური ექსპონატები თავმოყრილი აქვთ რამოდენიმე კარადაში. არც ერთ სკოლაში არ არის მოწყობილი ცოცხალი ბუნების კუთხე, იმ სკოლებში, რომლებსაც გააჩნია ბიოლოგიის კაბინეტი, აქვთ მცენარეები, მაგრამ ეს მცენარეები არ არის შერჩეული ისე, რომ გამოსაყენებელი იყოს საპროგრამო მასალის შესწავლისათვის.

სკოლები განიცდიან ნაკლოვანებას ბიოლოგიური თვალსაჩინოების მხრივაც, მცირე რაოდენობით გააჩნიათ ნატურალური ხელსაწყოები (ვერბარუმები, სველი პრეპარატები, ცხოველთა ფიტულები, ადამიანის და ცხოველების ჩონჩხები, ცალკეული ძვლები და სხვა); სიმბოლური ხელსაწყოები (ობიექტების სიბრტყითი გამოსახულება სურათების, ტაბულების, სქემების და ყოველგვარი ნახაზების სახით, დიაპოზიტივები, საპროექციო ხელსაწყოებისათვის, მულაჟები, მოდელები და ა. შ.); ლაბორატორიული მოწყობილობები (სხვადასხვა მარტივი კონსტრუქციის ხელსაწყოები და სხვა).

ბიოლოგიური თვალსაჩინოების სიმცირე და ბიოლოგიის კაბინეტების უქონლობა უარყოფით დადს ასევე შესწავლილ სკოლებში ბიოლოგიის სწავლების საქმეს.

სასკოლო მიწის ნაკვეთი წარმოადგენს ლაბორატორიის დიაცის ქვეშ, რომელიც უფრო მეტი სიცხადით აცნობს მოსწავლეებს ბუნების კანონებს და ამასთან ერთად აძლევს მათ მცენარეთა მოვლის ელემენტარულ ჩვევებს; ის აგრეთვე აყვარებს მოსწავლეებს

შრომას, — მას აქცევს მოსწავლეთა მოთხოვნისებულად. ამ მხრივ და
მაკმაყოფილებელი მდგომარეობაა ჩოჩხათის, შუხუთის და ნიგო-
თის საშ. სკოლებში. ლანჩხუთის III საშუალო სკოლას კი
ლიდ არ გააჩნია სასკოლო მიწის ნაკვეთი; ზემოთ აღნიშნული
სკოლების მიწის ნაკვეთები შეიცავენ როგორც მინდვრის, ისე სა-
ბოსტნე კულტურებს, ხეხილისა და კენკრის ბაღებს. დეკორაციულ
მცენარეებს და ადვილობრივ გავრცელებულ კულტურებს, განსა-
კუთრებით ვაზს, ციტრუსოვან კულტურებს და ჩაის.

სასკოლო მიწის ნაკვეთების არსებითი ნაკლი მდგომარეობს
იმაში, რომ ნაკვეთებზე არ არის წარმოდგენილი ზოოლოგიური გან-
ყოფილებები.

შექმნილია ნორჩ ნატურალისტთა წრე შესწავლილ ყველა
სკოლაში, წრეობრივი მუშაობის არსებითი ნაკლი ყველა სკოლაში
საერთოა. კერძოდ, არ არის გათვალისწინებული საკითხები ადა-
მიანთა და ცხოველთა ანატომია-ფიზიოლოგიიდან და ზოგადი ბიო-
ლოგიიდან, არ არის გათვალისწინებული პრაქტიკული ხასიათის
სამუშაოები და სხვა; გარდა ამისა, არ ექცევა ჯეროვანი ყურად-
ღება იმას, რომ წრის წევრს, ნორჩ ნატურალისტს, მიეცეს ნატუ-
რალისტური დავალება საზაფხულო არდადეგების პერიოდში. ამ
თვალსაზრისით შედარებით უკეთეს შთაბეჭდილებას ტოვებს ჩო-
ჩხათის საშ. სკოლის ნორჩ ნატურალისტთა წრე. ასევე დამაკმა-
ყოფილებლად მუშაობს ნიგოთის საშ. სკოლის ნორჩ მიჩურინელ-
თა წრეც.

ლანჩხუთის III საშ. სკოლაში ქიმიკ-ბიოლოგიას ერთი მას-
წავლებელი რ. კვასხვაძე ასწავლის. სკოლებში შექმნილია ქიმიის
წრე, — ბიოლოგიის წრე არ არის შექმნილი იმ მოტივით, რომ ერთი
მასწავლებლისათვის ორი საგნობრივი წრის ხელმძღვანელობა
ძალზე ძნელი იქნებოდა. შექმნილი მდგომარეობიდან კი იოლი
გამოსავლის პოვნა არ იყო ძნელი, სკოლაში უნდა შექმნილიყო
აგროქიმიის წრე, სადაც მოსწავლეები გაიღრმავებდნენ თავის
ცოდნას, როგორც ქიმიისაში, ასევე ბიოლოგიაში.

შესწავლილ სკოლებში ახალ სასწავლო პროგრამებზე გადა-
სვლაზე ნაკლებად არის ყურადღება გამახვილებული, სკოლების
სასწავლო-მატერიალური ბაზა ამ მიმართებით არ იძლევა იმის
საშუალებას, რომ ბიოლოგიაში ჩატარდეს პროგრამით გათვალის-
წინებული ლაბორატორიული პრაქტიკულები; მეტად თავისებურად
იყენებენ აღნიშნული სკოლების მასწავლებლები მოსწავლეთა სა-

სწავლო რვეულებს. რვეულებში მოსწავლეები არ აკეთებენ გაკვეთილებზე დემონსტრირებული ცდების სქემატურ ჩანახატებს, მელსაც დართული უნდა ჰქონდეს განმარტება ან მოკლე დასკვნა, რვეულებში არ იწერება ბიოლოგიური ტერმინები სათანადო განმარტებებით და სხვ. არ არის მოწესრიგებული ბიოლოგიაში საკონტროლო წერების ჩატარების საქმეც — ლანჩხუთის 1-ლი საშ. სკოლის მასწავლებელს გ. გოგუაძეს საკონტროლო წერის რვეულები აღვიღებ არ აღმოაჩნდა. ასევე, შუტუაის საშ. სკოლის მასწავლებელს ქ. ორაგველიძეს არ აღმოაჩნდა VII—VIII კლასების საკონტროლო წერის რვეულები. ნიგოთის საშ. სკოლის მასწავლებელი ა. ნიკოლაიშვილი მოსწავლეთა საკონტროლო წერის რვეულებს სისტემატურად არ ასწორებს და საკონტროლო წერის ნიშნები არ გადააქვს საკლასო ყურნალებში.

ტექნიკური საშუალებების გამოყენებას ქიმიური ბიოლოგიის სწავლებისას უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება ამ მიმართებით რაიონის შესწავლილ სკოლებს გარკვეული ნაბიჯები აქვთ გადადგმული, გააჩნიათ სასკოლო კინო-დანადგარები, მაგრამ სწავლების პროცესში მათ გამოყენებას არ ექცევა ჯეროვანი ყურადღება.

სკოლებში არც ერთ მასწავლებელს არ აღმოაჩნდა გაკვეთილის გეგმა, საიდანაც ჩანდეს, რომ მათ გაკვეთილის ჩატარების დროს კინო ფილმი გამოიყენეს. ასევე, ნაკლები ყურადღება ექცევა გაკვეთილებზე დიაფილმების და დიაპოზიტების გამოყენებას.

სათანადო ყურადღება არ ექცევა სასწავლო-ექსკურსიების ჩატარებას. ეს კი გარკვეულ დაღს ასვამს ქიმიური ბიოლოგიის სწავლების საქმეს.

კარგად არის დაყენებული საზოგადოებათმცოდნეობის სწავლება ლანჩხუთის 1-ლ საშუალო სკოლაში (მასწ. ვ. ჩიკაშუა). მოსწავლეებმა განვილი საპროგრამო მასალის მკვიდრი და საფუძვლიანი ცოდნა გამოამყვანეს. მათ შეგნებულად გადმოსცეს მატერია და მოძრაობა, სამყაროს მოვლენათა განვითარება და საყოველთაო კავშირი. მატერიალიზმი და იდეალიზმი, საზოგადოებრივ-ეკონომიური ფორმაცია, სოციალისტური რევოლუცია, სოციალიზმის აშენების ლენინური გეგმა, შრომა და განაწილება, დაგეგმვა და ა. შ.

სათანადოდ ისწავლება ისტორია ლანჩხუთის მე-2 საშუალო სკოლაში. მასწავლებლები ალ. გოგუაძე და ი. ჩხაიძე სათანადოდ ემზადებიან გაკვეთილებისათვის, დიდაქტიკურ პრინციპებზე დაყრდნობით ლოგიკური თანმიმდევრობით აყალიბებენ თავიანთ

საუბრებს და გზადაგზა თვალსაჩინო დიდაქტიკური მასალების გამოყენებით კიდევ უფრო ეფექტურ და საინტერესოს ხდიან თიღებს, რის შედეგადაც მოსწავლეებს საპროგრამო მასალის მკვიდრი და საფუძვლიანი ცოდნა გააჩნათ. V, VI კლასის მოსწავლეებმა შეგნებულად გადმოსცეს კაპიტალიზმის გამარჯვება და განმტკიცება ინკლისში, საფრანგეთის ბურჟუაზიული რევოლუცია მე-18 საუკუნეში, უტოპისტების სენ-სიმონის, ფურიეს, ოუენის მიერ კაპიტალიზმის კრიტიკა, სამართლიანთა საზოგადოების შემუშავება და რევოლუციური ბრძოლების აუცილებლობის უარყოფა. კ. მარქსისა და ფ. ენგელსის მიერ მეცნიერული კომუნიზმის მოძღვრების ჩამოყალიბება და სხვ. VII კლასის მოსწავლეებმა საქართველოს ისტორიაში შეგნებულად იციან განვლილი საპროგრამო მასალა.

დაბალ დონეზე დგას ისტორიის სწავლება ნიგოთის საშ. სკოლაში. მოსწავლეებელი ი. თავდიშვილი ვერ ერკვევა ისტორიული ფაქტებისა და მოვლენების არსში. IX კლასში ახალი მასალის „მეორე ინტერნაციონალის შექმნა“ ახსნისას არაფერი უთქვამს XIX საუკუნის დასასრულზე და XX საუკუნის დასაწყისზე, როგორც პროლეტარული სოციალისტური პარტიების შექმნის, ზრდისა და დეაჟაკაციების პერიოდზე, ოპორტუნიზმის გაძლიერების მიზეზებსა და მილიერანიზმზე, საპირველმისოდ დღესასწაულის ჩატარების თაობაზე მიღებული დადგენილების შესახებ და ა. შ. მოსწავლეებმა ვერაფერი თქვეს ისეთ საკითხზე, როგორცაა საფრანგეთ-პრუსიის ომი და პარიზის კომუნა, გერმანია, ინგლისი, საფრანგეთი, სამხრეთი და დასავლეთი სლავები, აშშ, ლათინური ამერიკა, იაპონია XIX საუკუნის დასასრულსა და XX საუკუნის დასაწყისში და ა. შ. ასევე, X კლასის მოსწავლეებმა არ იციან საბჭოთა ხალხის დიდი სამამულო ომი, მასი პირველი პერიოდის სიძნელენი. იძულებითი უკანდახევა და მძიმე თავდაცვითი ომები. ბრესტის ციხე-სიმაგრის, ლენინგრადის, ოდესის, სევასტოპოლის და კიევის გმირული დაცვა, ძირეული გარდატეხა დიდი სამამულო ომის მსვლელობაში. დიდ სამამულო ომში საბჭოთა კავშირის გამარჯვების მიზეზები და მნიშვნელობა და ა. შ.

ლანხუთის პირველი საშუალო სკოლის V, VI კლასის (მასწ. დ. სოსელია) მოსწავლეებმა სუსტად იციან რევოლუციური ვითარება საფრანგეთში, ცენტრალური შტატების მოწვევა და მისი გადაქცევა ეროვნულ კრებად, სახალხო აჯანყება და ბასტილიის

აღება, იაკობინელთა რევოლუციურ-დემოკრატიული დიქტატურა ნაპოლეონისეული იპკერიის დაცემა, ბურბონთა მონარქიის ტაერაცია საფრანგეთში. ნაპოლეონის ომების შედეგები და ისტორიული მნიშვნელობა და სხვა.

ასევე დაბალი მომზადება გამოავლინეს საზოგადოებათმცოდნეობაში და ისტორიაში შუხუთის საშუალო სკოლის (მასწ. დ. გოგუაძე) მოსწავლეებმა.

დამაკმაყოფილებლად ისწავლება გეოგრაფია ჩოჩხათის (მასწ. ჯ. გოგელია) და ლანჩხუთის 1-ლ (მასწ. ფირცხალაიშვილი) საშუალო სკოლებში.

ზოგიერთ სკოლაში სუსტია შინასაკოლო კონტროლი და ხელმძღვანელობა სკოლის დირექტორი და დირექტორის მოადგილე სასწავლო მუშაობის დარგში გულდასმით არ ემზადებიან გაკვეთილებზე დასწრებისათვის და ვერ წვდებიან გაკვეთილის არსს, ვერ აძლევენ მასწავლებელს საფუძვლიან მითითებას მუშაობის და საგნის სწავლების შემდგომი გაუმჯობესებისათვის. ნიკოთის საშუალო სკოლის დირექტორს გ. ჩხაიძეს მოსმენილი აქვს მხოლოდ 31 გაკვეთილი, ანალიზები ზერელე და არაფრისმთქმელია, ზოგჯერ ჩანაწერები გაუმართავი და უაზროა. მაგალითად, ჩანაწერებში ვკითხულობთ: „მასწავლებელმა გასაგებად, მთელი მონდომებით ახსნა, მაგრამ მოსწავლეებს გაუჭირდათ ათვისება“. იგი სრულიად არ ესწრება საკონტროლო წერის გაკვეთილებს ასევე ზერელედ ისმენს გაკვეთილებს დირექტორის მოადგილე პ. ნიკოლაიშვილი. ანალიზები უწივანურად არის დაწერილი, ისე, რომ, ზოგჯერ მისი გაგება შეუძლებელი ხდება. მის ჩანაწერებში ხშირად შეხვდებით შეუსაბამობას: „მასწავლებელმა დამაჯერებლად, მოსწავლეთა დახმარებით ახსნა, მოსწავლეებმა ვერ გაიგო“. იგი გაკვეთილებზე დასწრების შედეგად აქებს ქიმიისა და ისტორიის მასწავლებლებს, გაკვეთილებზე ჩვენმა დასწრებამ კი გამოავლინა, რომ ისინი სუსტად მუშაობენ. ა. ნიკოლაიშვილს მხოლოდ 20 გაკვეთილი აქვს მოსმენილი. შუხუთის საშ. სკოლის დირექტორს ა. ხომერიკს მოსმენილი აქვს მხოლოდ 18 გაკვეთილი. საკონტროლო წერებს არჩევს ისე, რომ არცერთი საკონტროლო წერის გაკვეთილს არ დასწრებია. დირექტორის მოადგილეს დ. გოგუაძეს მოსმენილი აქვს 40 გაკვეთილი. საკონტროლო წერის გაკვეთილებს არ აანალიზებს, არ არკვევს თუ რამდენად დამოუკიდებლად ასრულებდნენ მოსწავლეები წერით სამუშაოს და რამდენად

ობიექტურად შეაფასა მასწავლებელმა წერითი ნაშრომები. ჩონჩხ-
თის საშუალო სკოლის დირექტორს მ. გოგელიას 31 და დირექტორის
მოადგილეს სასწავლო მუშაობას დარგში დ. მჭედის
ბაძეს 49 ვაკვეთილი აქვთ მოსმენილი. ლანჩხუთის 1-ლ საშუალო
სკოლის დირექტორს გ. ჩხაიძეს 23 და დირექტორის მოადგილეს
სასწავლო მუშაობის დარგში მ. მოისწრაფიშვილს 33 ვაკვეთილი
აქვთ მოსმენილი, ისინი სრულიად არ დასწრებიან საკონტროლო
წერის ვაკვეთილებს მე-10 კლასებში. ლანჩხუთის მე-2 საშუალო
სკოლის დირექტორს მ. ტულუშს—29 და დირექტორის მოადგი-
ლეს სასწავლო მუშაობის დარგში ვ. მგელაძეს—35 ვაკვეთილი
აქვთ მოსმენილი.

შემოწმებულ სკოლებში დაბალ დონეზე ტარდება პედაგოგიუ-
რი საბჭოს სხდომები, საკითხები ღრმად და საფუძვლიანად არ
იხილება, არ ელინდება ცალკეული საგნების სწავლებაში არსებული
სერიოზული ნაკლოვანებანი და არ ისახება ქმედითი ღონისძიებანი
მის გამოსასწორებლად, სასწავლო მეოთხედების ბოლოს არ არის
საფუძვლიანად გაანალიზებული საგნების სწავლებას და კლასის
ხელმძღვანელების მუშაობა, არაა გამოვლინებული ნაკლოვანებანი
და არაა დასახული გადასწორებელი ღონისძიებანი მის გამოსასწორებ-
ლად. ნაცვლად იმისა, რომ ნაკლოვანებებზე მიუთითონ მასწავ-
ლებლებს, დაუმსახურებლად აქებენ მათ და ამით ზიანს აყენებენ
სწავლების საქმეს. ნიგოთის საშუალო სკოლის პედაგოგიურ საბ-
ჭოზე დაუმსახურებლად არის ნაქები ისტორია-გეოგრაფიის, ქიმი-
აბიოლოგიის მასწავლებლები. შუხუთის საშუალო სკოლის პედაგო-
გიურ საბჭოს სხდომებზე არ არის განხილული არცერთი საგნის
სწავლების მდგომარეობა, ლანჩხუთის 1-ლი საშუალო სკოლის პე-
დაგოგიურ საბჭოს სხდომის ჩანაწერებში არის შეუსაბამობა: „მა-
თემატიკის მასწავლებლები ვაკვეთილებს მომზადებულად ატარე-
ბენ, მაგრამ მოსწავლეები დამოუკიდებლად ვერ ხსნიან საშინაო
დავალებად მიცემულ ამოცანებს და მაგალითებს“... ან „ფიზიკისა
და ქიმიის მასწავლებლები პროგრამული მასალის სრული შესაბა-
მისობით მუშაობენ. მათ მიერ ვაკვეთილები საჭირო თვალსაჩინოე-
ბითა და ცდებით ტარდება, მაგრამ სწავლებაში ტექნიკურ საშუა-
ლებათა გამოყენებისათვის მათი მუშაობა არასაკმაოა და ა. შ.

ფორმალურ ხასიათს ატარებს შემოწმებულ სკოლებში მეთო-
დური მუშაობა. მასწავლებლები ნაკლებად კითხულობენ პოლიტი-
კურ, მეცნიერულ, მხატვრულ, პედაგოგიურ-მეთოდურ ლიტერატუ-

რას. მეთოდგაერთიანებების გეგმები არ არის სწორად შედგენილი. მათემატიკის მეთოდგაერთიანებაში (ლანჩხუთის 1-ლი სკოლაში) ხაცვლად მათემატიკის მეთოდის საკითხებისა, წაკითხული აქვთ რევერატები საპროგრამო მასალის საკითხებზე. ასე, მაგალითად, „ადრე შესწავლილი ელემენტარული ფუნქციების თვისებებისა და გრაფიკების მიმოხილვა“. ეს რევერატი იმდენად უბასუხისმკებლოდაა შესრულებული ლანჩხუთის მე-2 საშუალო სკოლის მათემატიკის მასწავლებლის გ. დათიაშვილის მიერ, რომ ბოლოში იგი ასეთ წარწერასაც კი უკეთებს „ნახაზები აგებულია სახაზავი ხელსაწყოების გამოყენების გარეშე და არაზუსტია“. მიუხედავად ამისა, მას ამტკიცებს მეთოდგაერთიანების ხელმძღვანელი, 1-ლი საშუალო სკოლის მასწავლებელი გ. იმნაიე. ნიგოთის საშ. სკოლაში კი ისეთი რევერატია წარმოდგენილი, რასაც საერთოდ მათემატიკის სწავლებასთან კავშირი არ აქვს.

ლანჩხუთის 1-ლ, მე-2, მე-3 ნიგოთის, შუხუთის, ჩოჩხათის საშუალო სკოლებში მეთოდურად გაუმართლებლად არის შედგენილი გაკვეთილების ცხრილი. ზოგი დღეები მათემატიკური, ძნელად ასათვისებელი საგნებითაა დატვირთული, ზოგი კი შედარებით იოლად ასათვისებელი საგნებით. ამგვარად, მოსწავლეებისათვის არბს ძნელი და იოლი დღეები, რადგან, სასწავლო დღეები თანაბარი სიძლიერის საგნებით არ არის დატვირთული. ორ და სამ საათიანი დისციპლინები ცხრილში უშუალოდ არის მოქცეული, ერთგვაროვანი საგნები—ფიზიკა, ქიმია და ენები ერთმანეთზე მიყოლებით არის შოცემული, ძნელად ასათვისებელი საგნები ქიმია, ფიზიკა, მათემატიკა ბოლო მე-6 გაკვეთილზეა მოქცეული. შუხუთის საშუალო სკოლაში კი ქართული ენისა და ლიტერატურის გაკვეთილები დაწყვილებულია.

სათანადო სიძალღებზე არ დგას მოსწავლეთა აკადემიური წარმატება. სკოლებში შეფასებული 7286 მოსწავლიდან ვერ ასწრებს 1044 მოსწავლე. საგულისხმოა, რომ I—IV კლასებში 3234 მოსწავლიდან ვერ ასწრებს 213 მოსწავლე, ხოლო პირველი კლასის 834 მოსწავლიდან ვერ ასწრებს 37 მოსწავლე. მათ შორის ლანჩხუთის რუსულ 8-წლიან სკოლაში (დირექტორი გ. რუსიძე)—4, აცანის საშუალო სკოლაში (დირექტორი შ. ქინქლაძე)—3, ლანჩხუთის მე-2 საშუალო სკოლაში—2, წყალწმინდის საშუალო სკოლაში (დირექტორი შ. ურუშაძე)—2, კანჭათის 8-წლიან სკოლაში

(დირექტორი შ. ჯარმაკაძე)—2, ომფარეთის დაწყებითი სკოლის 1-ლ კლასში 11 მოსწავლიდან ვერ ასწრებს 2 მოსწავლე მეტიც, შუბხეთის საშუალო სკოლის მოსამზადებელ კლასში დატოვებს ერთი მოსწავლე. ასევე არადამაკმაყოფილებელი მდგომარეობაა გამოსაშვებ მე-10 კლასში. ჯურჯუყეთის საშუალო სკოლაში (დირექტორი ა. ანთაძე) 28 მოსწავლიდან ვერ ასწრებს—10, წყალწმინდის საშუალო სკოლაში 28 მოსწავლიდან—7. ლანჩხუთის 1-ლ საშ. სკ. 41 მოსწავლიდან ვერ ასწრებს 14 მოსწავლე და ა. შ. სახალხო განათლების განყოფილებას სასწავლო მეოთხედის ბოლოს არ განუხილავს რაიონის სკოლებში აკადემიური წარმატების შედეგები და არ გამხდარა იგი მსჯელობის საგნად.

ნიგოთის საშუალო სკოლის ორგანიზატორი ბ. ჩხაიძე, რომელიც ფიზკულტურის სპეციალისტია, ვერ ერკვევა სკოლათმცოდნეობის საკითხებში, ნაკლებად იცნობს ჩვენი ქვეყნის საშინაო და საგარეო პოლიტიკის საკითხებს. ამდენად მას არ შეუძლია აწარმოოს მოსწავლეთა შორის პოლიტიკურ-აღმზრდელი მუშაობა, იგი ვერ უზრუნველყოფს მოსწავლეთა არასასწავლო თავისუფალი დროის გონივრულად და საქმიანად ორგანიზაციას, ვერ რაზმავს მოსწავლეთა კოლექტივს მაღალი აკადემიური წარმატებისათვის საბრძოლველად, სუსტად ხელმძღვანელობს პიონერულ დეკომპაგვირულ ორგანიზაციებს.

ლანჩხუთის 1-ლ (დირექტორი გ. ჩხაიძე), მე-2 (დირექტორი მ. ტუღუში), მე-3 (დირექტორი ი. მიქანაძე), ნიგოთის (დირექტორი გ. ჩხაიძე), შუბხეთის (დირექტორი ა. ხომერიკი), ჩოჩხატის (დირექტორი მ. გოგელია) საშუალო სკოლების წლიური სამუშაო გეგმები ტრაფარეტული და ზოგადია. გეგმებში კონკრეტულად არაა მოხაზული საკითხები, არაა გათვალისწინებული შესრულების კალენდარული ვადები და შემსრულებლები, არაა გათვალისწინებული ცალკეული საგნების სწავლების მდგომარეობის, საპროგრამო მასალების გავლის და ათვისების ხარისხის, სწავლებაში თვალსაჩინოების გამოყენების, ახალ პროგრამებზე გადასვლის, ფაქულტატიური მეცადინეობების მდგომარეობის და სხვ. საკითხების შესწავლა. წლიური გეგმები პედაგოგიური საბჭოს სხდომებზე ფორმალურად იხილება. არ ჩანს მასწავლებელთა წინადადებები გეგმის საკითხების შესავსებად. ამგვარად, გეგმა არ წარმოადგენს სკოლის მუშაკთა კოლექტიური აზრის ნაყოფს.

ასევე ზოგადი და ტრაფარეტულია კლასის ხელმძღვანელების
სამუშაო გეგმებიც.

დასახელებულ სკოლებში იშვიათად იწერება ბრძანებები სა-
სწავლო-აღმზრდელობით საკითხებზე.

შ. ლომიძე (ხელმძღვანელი)

ვ. ქურციკიძე

ს. ამზოევი

თ. მელქაძე

ა. აბაშიძე

გ. გიორგობიანი

გ. ჯავახიძე

თ. ხურცილავა

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
კოლეგიისა და ალკა ცენტრალური კომიტეტის
სამდივნოს ერთობლივი

დადგენილება

1970 წლის 25 დეკემბერი

ჭიათურისა და ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლე-
ბის მუშაობის შემოწმების შედეგების შესახებ

ჭიათურისა და ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახ-
ლეები გარკვეულ დახმარებას უწევენ სკოლებს, პიონერულ რაზმე-
ულებს, პიონერულ და კომკავშირულ აქტივს, პიონერხელმძღვანე-
ლებს, პიონერული და კომკავშირული კლასების ხელმძღვანელებს
ბავშვთა კომუნისტური სულისკვეთებით აღზრდის საქმეში.

ჭიათურისა და ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახ-
ლეებისა და წრეების სამუშაო გეგმებში გათვალისწინებულია აქ-
ტუალური საკითხები და დაცულია ბავშვთა ასაკობრივი თავისე-
ბურებანი.

სასახლეები კადრებით ძირითადად დამაკმაყოფილებლად
არის დაკომპლექტებული; ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა
სასახლის მუშაკთა უმრავლესობა უმაღლესი განათლებითაა. მათ
აქვთ ბავშვთა შორის მუშაობის გამოცდილებაც. სასახლეებში
საინტერესო მუშაობას ატარებს საქალაქო-კომკავშირული შტაბი
„შევარდენი“ და პიონერული აქტივის სწავლების უნივერსიტეტი
„კოცონი“.

საქალაქო-კომკავშირული შტაბი „შევარდენი“ აწვობს ახალ-
გაზრდებისათვის შეხვედრებს კომკავშირული მოძრაობის ვეტერა-
ნებთან, ძველ რევოლუციონერებთან. ტარდება აგრეთვე მოწინავე
სასკოლო-კომკავშირულ ორგანიზაციის მუშაობის შესწავლა-გან-

ზოგადება, თემატური დილა-სალამოები, სპორტული შეჯიბრებები, ტალანტთა კონკურსები, გონებამახვილთა ტურნირები და სხვ. საინტერესო მუშაობას ეწევა პიონერული აქტივის სწავლების უნივერსიტეტი „კოცონი“. უნივერსიტეტში ატარებენ სემინარულ-მეცადინეობებს პიონერულ აქტივთან და უფროს პიონერ-ხელმძღვანელებთან. სემინარების თემატკა მოიცავს პიონერული რაზმების საკავშირო მარშის „მზად ვართ“ ძირითად საკითხებს.

პიონერული აქტივის ოთახში აქვთ გაფორმებული მეთოდური კუთხე. პიონერული აქტივის სწავლების უნივერსიტეტის წევრები ხშირად აწყობენ პიონერულ შეკრებებს, ექსკურსიებს ისტორიულ და რევოლუციურ ნდგილებში.

ჭიათურის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის შენობა მიმზიდველად არის გაფორმებული. გემოვნებითაა გაკეთებული სტენდები: „ლენინი 100“, „ჩვენი მეგობრები“, „ქალარა მასწავლებელი“, „საქართველო, პარტია 50“, „ჩვენ ვბატავთ“, „ჩვენი საჩუქრები“ და სხვა. აღნიშვნის ღირსია ინტერნაციონალური მეგობრობის კლუბის — „მეგობრობის“ მუშაობა, რომელსაც საზოგადოებრივ საწყისებზე ხელმძღვანელობს პენსიონერი მ. კალატოზი. კლუბის „მეგობრობის“ წევრებს მკიდრო კავშირი აქვთ დამყარებული ბულგარეთის დედაქალაქის სოფიის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის პიონერებთან.

ჭიათურისა და ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეში შექმნილი თვითმოქმედი წრეები დაკომპლექტებულია ქალაქის სკოლების წარჩინებული მოსწავლეებისაგან.

კარგად მუშაობს ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეების საოპერო (ხელმძღვანელი ჯ. ლატარია), პიონერული აქტივის (ხელმძღვანელი ს. შონია) — წრეები;

დამაკმაყოფილებლად ხელმძღვანელობენ საწრეო მუშაობას ჭიათურის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის ნორჩ ლიტერატორთა, ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის სახვითი ხელოვნების წრეების ხელმძღვანელები. წრეები მუშაობენ დამტიკებული ცხრილის მიხედვით. სასახლეში მრავლად მოიპოვება მოსწავლეთა ხელთნაკეთობები, ნახატები, ნაძერწები, ნაქარგები, ნარკვევები. ჭიათურის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლე პერიოდულად ატარებს პიონერულ თამაშობებს: „ვინ უფრო კარგად, ვინ უფრო სწრაფად“, „მშენებლობა“, „ქადრაკის დაწყობა“, „სალტის გადაცემა“, „ბურთის გადაცემა“, „საახალწლო ნაძვის ხე“ და სხვ.

მიუხედავად ერთგვარი წარმატებებისა, აღნიშნულ პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეებში ადგილი აქვს სერიოზული ხასიათის ნაკლოვანებებს.

ჭიათურისა და ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეების ცალკეული წრეები სასწავლო წლის განმავლობაში არ ატარებენ მასობრივ ღონისძიებებს, სასწავლო წელს ამთავრებენ ჩატარებული მუშაობის შეჯამების გარეშე და არ ეხმაურებიან ისეთ მასობრივ რესპუბლიკურ ღონისძიებებს, როგორცაა „ნორჩი ტექნიკოსები სამშობლოს“, „ნორჩ ნატურალისტთა დახმარება სკოლას“, „მოსწავლეთა სასწავლო შემოქმედებითი კონფერენცია“, ნორჩ ფოტომოყვარულთა, ბუნების ნორჩ მეგობართა, ნორჩ მხარეთმცოდნეთა, ნორჩ მხაზველთა და ნორჩ ფენოლოგთა შეკრებები და სხვ.

ჭიათურის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის წრეების მეცადინეობაზე მოსწავლეთა დასწრება არადამაკმაყოფილებელია. სახვითი ხელოვნების, ნორჩ მხაზველთა, სასულე ორკესტრისა და სხვა წრეების მეცადინეობას საშუალოდ ესწრებოდა წრეში ჩამბმულ მოსწავლეთა 30—35%.

ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეს არ გააჩნია სათანადო ბაზა სპორტული, ტექნიკური წრეების მუშაობისათვის. უვარგისია სახარატო და საღურგლო დაზვები და სხვა ხელსაწყო-იარაღები.

ნორჩ ელექტროტექნიკოსთა, ავიაოდელისტთა და ნორჩ კინომოყვარულთა (ხელმძღვანელი ა. შენგელია) მუშაობა ფაქტიურად ჩაშლილია. სამუშაო ოთახები დამტვერიანებულ-დანაგვიანებულთა, არა აქვთ ბავშვთა ნამუშევრები. ამ ტექნიკურ წრეებს 1960 წლიდან არც ერთ რესპუბლიკურ ღონისძიებაში მონაწილეობა არ მიუღია. სათანადო მატერიალური ბაზის უქონლობის გამო გაძნელებულია სახვითი ხელოვნებისა და ნორჩ მხაზველთა წრეების ნორმალური მუშაობა. ჯერ კიდევ არ არის მომზადებული პირობება ნორჩ ავტომატიკოსთა, ტელემექანიკოსთა, ნორჩ კოსმონავტთა წრეების შექმნისათვის.

ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეს 1967 წელს გადაეცა საექსპლოატაციოდ რეკონსტრუირებული შენობა, რომლის პირველი სართული (11 ოთახი) პროექტით გათვალისწინებული იყო საწარეო მუშაობისათვის. შენობის სარდაფის კედლები

ვერტიკალური იზოლაციის უქონლობის გამო დანესტიანებულია; სარდაფში, რომელშიც სასახლის სამუშაო ოთახებია განლაგებული, ჩასასვლელი ბეტონის საფენურები უვარგისია და მოითხოვს ჩველს მეორედ გაკეთებას; ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლე კვლავინდებურად განიცდის ბინის დიდ სივიწროვეს.

ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეში ოთხი წელია ცენტრალური გათბობის საქმე მოუწესრიგებელია.

ჭიათურის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის განყოფილების გამგეებად და რიგი წრეების ხელმძღვანელებად დანიშნულია საშუალო განათლების მქონე არაბპეციალისტები.

მიუხედავად არსებული პირობებისა, ჭიათურის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეში არ არის შექმნილი პიონერული თეატრი და მომღერალთა გუნდი.

პედაგოგიური საბჭოს სხდომებზე არ ხდება ცალკეული წრეების მუშაობის საკითხების განხილვა. განათლების განყოფილებებს არ შეუძლიათ სასახლეებში არსებული წრეების მუშაობა. პედაგოგიური საბჭოს სხდომები მოუმზადებლად ტარდება.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგია და ალკკ ცენტრალური კომიტეტის სამდივნო ადგენენ:

1. დაევალოს ჭიათურისა და ზუგდიდის განათლების განყოფილებათა გამგეებს ამხ. ამხ. გ. ცხადიაშვილს, კ. მაქაიას, ალკკ კომკავშირის საქალაქო კომიტეტის მდივნებს ს. ვაფრინდაშვილსა და ო. კითანავას:

ა) პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეებთან საზოგადოებრივ საწყისებზე შექმნან პიონერული თეატრები, საქალაქო მნიშვნელობის მომღერალთა გუნდები, ხალხურ საკრავთა ანსამბლები, გაუმჯობესონ სასახლეში არსებული სახვითი ხელოვნების წრეების მუშაობა და უზრუნველყონ მხატვრულ თვითშემოქმედებით და სახვით ხელოვნების გამოფენებსა და რესპუბლიკურ ოლიმპიადაში ბაზმვთა აქტიური მონაწილეობა;

ბ) სკოლების დირექტორების, კლასგარეშე და სკოლისგარეშე მუშაობის ორგანიზატორების, უფროს პიონერხელმძღვანელებისა და სასახლეების მუშაკთა საქალაქო თათბირზე განიხილონ პიონერთა რაზმების საკავშირო მარშის დებულება და მიიღონ ზომები ცხოვრებაში მის გასატარებლად;

გ) პერიოდულად შეისწავლონ პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეების მუშაობა, საკითხი განიხილონ სასახლო განათლების

საბჭოსა და ალკ რაიკომის ბიუროს სხდომებზე და დასახონ კონკრეტული ღონისძიებანი მუშაობის შემდგომი გაუმჯობესებისათვის;

დ) გადაჭრით გააუმჯობესონ პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეების მუშაობა, გადააქციონ ისინი რაიონში პიონერული, კლასგარეშე და სკოლისგარეშე მუშაობის მეთოდურ ცენტრებად, უზრუნველყონ ყოველ რესპუბლიკურ მასობრივ ღონისძიებებში (მოსწავლეთა სასწავლო შემოქმედებითი კონფერენცია, ნორჩ ტექნიკოსთა, ნორჩ ნატურალისტთა, ნორჩ ფოტომოყვარულთა, ნორჩ მხაზველთა კონკურსები, ნორჩ მხარეთმცოდნეთა, ნორჩ ფენოლოგთა, ბუნების ნორჩ მეგობართა შეკრებები) მოსწავლეთა მონაწილეობა, სასახლეებში გამოფენების, კონკურსებისა და კონფერენციების წინასწარ ჩატარება და მათში წრეების წევრთა მასობრივი ჩაბმა;

ე) როგორც წესი, ყოველი ხასწავლო წლის პირველ და მეორე ნახევარში განიხილონ და დაამტკიცონ პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეების, პიონერული აქტივისა და მასობრივი მუშაობის გეგმები;

ვ) 1971 წლის 1 თებერვლამდე გადასინჯონ პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეების მუშაობა შემადგენლობა და სასახლეების მუშაობაში ჩაბან უმაღლესი განათლების მქონე სპეციალისტები, სკოლისგარეშე მუშაობის დარგში გამოცდილი მოწინავე პედაგოგები და პიონერული მუშაეები;

ზ) პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეებს ცენტრალიზებული ფონდებიდან შეუძინონ პიონერული ატრიბუტები, ტექნიკური, სახვითი ხელოვნებისა და ხაზვის წრეებისათვის აუცილებელი ხელსაწყო-იარაღები და სასწავლო მასალები.

2. აღინიშნოს ის გარემოება, რომ ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის პირველი სართულის კაპიტალური რემონტის ჩატარებისათვის დაწყებულია მზადება და იგი ჩატარდება 1970/71 სასწავლო წლის ბოლომდე ადგილობრივი სახსრებით.

3. დავეალოს ზუგდიდის განათლების განყოფილების გამგეს ამნ. კ. მიქაიას და ალკ ზუგდიდის საქალაქო კომიტეტის მდივანს ო. კითანავას:

ა) მიიღონ გადამჭრელი ზომები პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეში მუშაობისათვის ნორმალური პირობების შესაქმნელად;

ბ) განიხილონ და გადაწყვიტონ პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის ტექნიკური წრეების ხელმძღვანელის საკითხი;

გ) ყოველდღიური ხელმძღვანელობა და დახმარება გაუწიონ
პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეს კაპიტალური რემონტის
რისხიანად ჩატარებისათვის.

4. განათლების სამინისტროს საგვემო-სიფინანსო სამმართველომ (ამხ. ა. კვაჭაძე) სპორტული ტექნიკური წრეების—გემომშენებელთა, ნორჩ ავტომობილისტთა, ნორჩ ავტომოყვარულთა, ავტომატიკის, ტელემექანიკისა და კოსმონავტთა წრეებისათვის ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეს გამოუყოს რამდენიმე ფინანსური ჯგუფი.

5. მოზარავებისა და დამხმარე წარმოებათა სამმართველომ (ამხ. ს. არველაძე), გაითვალისწინოს ქ. ჭიათურის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლისათვის ერთი ავტობუსის გამოყოფა სკოლებთან კავშირის დასამყარებლად.

6. ბ. ძნელაძის სახელობის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლემ (ამხ. ქ. დევედარიანი) მიაგლინოს ჭიათურისა და ზუგდიდის პიონერთა სასახლეებში გამოცდილი მუშაკები მეთოდური დახმარების აღმოსაჩენად.

7. დაისვას საკითხი საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს წინაშე:

ა) ავტობუსის მარშრუტების დაწესების შესახებ ქ. ჭიათურასა და პიონერთა სასახლეს შორის;

ბ) ქ. ჭიათურის პიონერთა სასახლის წრეებში გაერთიანებული ბავშვებისათვის საბაგირო გზით უფასოდ მგზავრობის შესახებ.

8. განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველომ (ამხ. ა. ჩხიკვაძე), საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტის სასკოლო განყოფილებამ და პიონერთა რესპუბლიკურმა საბჭომ (ამხ. ზ. ლომიძე) პერიოდულად შეამოწმონ ადგილებზე ამ დადგენილების შესრულების მიმდინარეობა.

საქართველოს სსრ განათლების
მ ი ნ ი ს ტ რ ი
თ. ლაშქარაშვილი

საქართველოს ალკკ
ცენტრალური კომიტეტის
მ დ ი ვ ა ნ ი
ჯ. პატიაშვილი

საქართველო, სსრ განათლების სამინისტროს 1970 წ.
• 30 დეკემბრის ბრძანება № 754

მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის საკურსო
ლონიხიკბაია 1970 წლის შედეგებისა და 1971 წლის გეგმის
შ ე ს ა ხ ე ბ

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგია აღ-
ნიშნავს, რომ მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტმა და
მისმა სოხუმის, ბათუმის, ცხინვალისა და ქუთაისის ფილიალებმა
1970 წელს ნაყოფიერი მუშაობა ჩაატარეს მასწავლებელთა კვალი-
ფიკაციის ასამაღლებლად. გადამზადებულია 11.108 მასწავლებელი
და განათლების დარგის სხვა მუშაკი. მუშაობის პროცესში განსა-
კუთრებული ყურადღება დაეთმო ახალი პროგრამებით სწავლების
საკითხებს. რიგი განათლების ადგილობრივი ორგანოები მეტი პა-
სუხისმგებლობით მოეკიდნენ მასწავლებელთა გადამზადების საქმეს.

კურსებგავლილი მოწინავე მასწავლებლები ადგილებზე ატა-
რებენ მეთოდურ მუშაობას ახალი პროგრამებით სწავლების სა-
კითხებზე.

რესპუბლიკის სომხური და აზერბაიჯანული სკოლების მასწავ-
ლებლები მასობრივად გადამზადდნენ ერევნისა და ბაქოს მასწავ-
ლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტებში.

მასწავლებელთა გადამზადების დროს ფართოდ იქნა გამოყე-
ნებული კვალიფიკაციის ამაღლების დასწრებულ-დაუსწრებელი
სისტემა. 1970 წელს ასეთ კურსებზე კვალიფიკაცია აიმაღლა ქარ-
თული სკოლების ქართული ენისა და ლიტერატურის, რუსული
ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის, ფიზიკისა და ქიმიის 135
მასწავლებელმა. სათანადო ყურადღება მიექცა იმ მასწავლებელთა
გადამზადებას, რომლებიც ერთდროულად ორ საგანს ასწავლიან
(ქიმი-ა-ბიოლოგია, ფიზიკა-მათემატიკა, ფიზიკა-ასტრონომია). მა-
სობრივად გადამზადდა ქართული და რუსული სკოლების მოსა-
მზადებელი კლასების მასწავლებლები (600 მასწავლებელი).

სკოლის ხელმძღვანელთა გადამზადებისას ტარდებოდა მათ დახელოვნება, როგორც საგნის მასწავლებლებისა.

მიუხედავად აღნიშნულისა, რიგმა განათლების ადგილობრივმა ორგანოებმა ვერ უზრუნველყვეს კურსებზე მასწავლებელთა საჭირო რაოდენობით მოვლინება.

კვალიფიკაციის ამაღლების დასწრებულ-დაუსწრებელ კურსებზე განაცხადები არ წარმოედგინათ ქ. გორის; ზუგდიდის, ზესტაფონის, წითელწყაროსა და ჩხოროწყუს რაიონების განათლების განყოფილებებს.

დასწრებულ-დაუსწრებელ კურსებზე სამხრეთ/ოსეთის ავტონომიური ოლქის, სიღნაღის, დმანისის, ვანის, ზუგდიდის, მცხეთის, გეგეჭკორის, ცაგერისა და სამტრედიის რაიონებმა ვერ უზრუნველყვეს დაგეგმილი კონტინგენტის სრულად მოვლინება და არ დაამყარეს სათანადო კონტროლი მათ მუშაობაზე, რის შედეგადაც აღნიშნული რაიონების სკოლების მასწავლებელთა ნაწილი ჩამოშორდა დასწრებულ-დაუსწრებელ კურსებს.

მასწავლებელთა და განათლების დარგის სხვა მუშაკთა გადამზადების შემდგომი გაუმჯობესების მიზნით

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. დავალოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტს (თ. ზახაშვილი):

ა) უზრუნველყოს 1971 წელს მუშაობიდან მოწყვეტით, მუშაობიდან მოუწყვეტლად და დასწრებულ-დაუსწრებლად სხვადასხვანაირი კურსებზე 10000 მასწავლებლისა და განათლების დარგის სხვა მუშაკის გადამზადება არსებულ გეგმის შესაბამისად;

ბ) განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციოს ახალი პროგრამების მიხედვით მომუშავე მასწავლებლისათვის ადგილებზე მეთოდური დანაშარების საქმეს;

გ) გაატაროს ღონისძიებანი სხვადასხვა სახის კურსების სასწავლო გეგმებისა და პროგრამების შემდგომი სრულყოფის და კურსებზე სამუშაოდ მიღალკვალიფიციური ლექტორ-მასწავლებლების მოწვევისათვის.

2. აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების მინისტრებმა, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეებმა:

ა) ქმედითი დახმარება აღმოუჩინონ მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტს და მის ფილიალებს მასწავლებელთა და განათლების დარგის სხვა მუშაკთა გადამზადების 1971 წლის გეგმის ხარისხიანად შესრულებაში;

ბ) 1971 წლის 15 თებერვლამდე წარმოუდგინონ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტს დაზუსტებული სახელობითი სიები ქართული სკოლების ქართული ენისა და ლიტერატურის, რუსული ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის, ფიზიკისა და ქიმიის იმ მასწავლებლებისა, რომლებიც განათლების ზემდგომი, ადგილობრივი ორგანოების და სკოლების ხელმძღვანელების შემოწმების შედეგად წლების მანძილზე ამუღვენებენ საგნის ცოდნისა და სწავლების მეთოდების დაბალ დონეს, ესაჭიროებათ საფუძვლიანი დახმარება, რათა ისინი ჩარიცხული იქნან მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის მიერ მოწყობილ კვალიფიკაციის ამაღლების დასწრებულ დაუსწრებელ კურსებზე;

გ) მკაცრი ზომები მიიღონ იმ მასწავლებელთა და განათლების დარგის სხვა მუშაკთა მიმართ, რომლებიც თავს არიდებენ პედაგოგიური კვალიფიკაციის ამაღლების საქმეს;

დ) აღნიშნული ბრძანება განიხილონ აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროების კოლეგიების, სახალხო განათლების საბჭოების სხდომებზე და დასაბნონ სათანადო ღონისძიებანი.

3. აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების მინისტრებმა, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქ. ქ. თბილისისა და ქუთაისის, წყალტუბოს, ბორჯომის, თელავის, ახმეტის, დუშეთისა და თეთრიწყაროს რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგებმა მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტსა და მის ფილიალებს 1971 წლის ივნისსა და ივლისში გამოუყონ საკურსო ღონისძიებათა ჩატარებისათვის შემდეგი სასკოლო შენობები:

- ქ. თბილისში—1 სკოლა-ინტერნატი, 24-ე და 37-ე სკოლები,
- ქ. სოხუმში—მე-2, მე-19 სკოლები,
- ქ. ბათუმში—პირველი სკოლა-ინტერნატი,
- ქ. ქობულეთში—პირველი სკოლა,
- ქ. ცხინვალში—სკოლა-ინტერნატი, მე-2 და მე-4 სკოლები,
- ქ. ქუთაისში—სკოლა-ინტერნატი, მე-19 და 31-ე სკოლები,
- ქ. წყალტუბოში—რუსული საშუალო სკოლა,
- ქ. ბორჯომში—პირველი და მეორე საშუალო სკოლები.

ქ. თელავში—სკოლა-ინტერნატი, პირველი და მეორე სამუ-
ლო სკოლები,

ქ. დუშეთში—სკოლა-ინტერნატი,

ახმეტაში—სკოლა ინტერნატი,

თეთრწყაროში—სკოლა-ინტერნატი.

4. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს საგეგმო-სა-
ფინანსო სამმართველომ (ა. კვაჭაძე) შეუფერხებლად დააფინანსოს
მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტი და მისი ფილიალები
დამტკიცებულ საკურსო ღონისძიებათა გეგმის ფარგლებში.

5. გაზეთ „სახალხო განათლებისა“ და ჟურნალ „სკოლა და
ცხოვრების“ რედაქციებმა მეტი ადგილი დაუთმონ მასწავლებელთა
და განათლების დარგის სხვა მუშაკთა დახელოვნების საკითხების,
ხოლო საგნობრივი კრებულ-დამატებების რედაქციებმა—მეთო-
დური წერილებისა და რეკომენდაციების გამოქვეყნებას, ახალი
პროგრამებით სწავლების საკითხებზე.

6. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კადრების
განყოფილებამ (ი. კვაჭაძე) კონტროლი დააწესოს ამ ბრძანების
შესრულებაზე.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
1970 წლის 25 დეკემბრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი **თ. ლაშქარაშვილი**

**საგარეჯოს სსრ განათლების საინსტროს 1970 წ.
30 დეკემბრის ბრძანება № 755**

საგარეჯოსა და ხობის რაიონების სკოლებში სამუშაოდ გაგზავნილ ახალგაზრდა სპეციალისტებთან განათლების განყოფილებების მიერ ჩატარებული მუშაობის შესახებ

1969 და 1970 წლებში საგარეჯოს რაიონის სკოლებში სამუშაოდ დაინიშნა 53, ხოლო ხობის რაიონში 33 უმაღლესი პედაგოგიური განათლების მქონე ახალგაზრდა სპეციალისტი, ამთგან, სამუშაოზე გამოცხადდა საგარეჯოს რაიონში 40, ხოლო ხობის რაიონში 24 ახალგაზრდა სპეციალისტი.

შემოწმებით გამოირკვა, რომ სამუშაოზე დანიშნულ ახალგაზრდა სპეციალისტებს აქვთ ნორმალური პედაგოგიური დატვირთვა. მათი უმრავლესობა ადგილობრივი მცხოვრებლები არიან.

საგარეჯოსა და ხობის რაიონების განათლების განყოფილებების მეთოდური კაბინეტები და სკოლები სისტემატურად ატარებენ საჭირო ღონისძიებებს ახალგაზრდა სპეციალისტთა პედაგოგიური დახელოვნების, მათი იდეურ-პოლიტიკური და თეორიული ცოდნის დონის ამაღლებისათვის. მიმდინარე სასწავლო წლის დასაწყისში აღნიშნული რაიონების განათლების, განყოფილებების მეთოდურმა კაბინეტებმა მოაწყეს დამწყებ მასწავლებლებთან შეხვედრები, მათთვის წაკითხული იქნა მოხსენებები სწავლა-აღზრდის საკითხებზე. ახალგაზრდა სპეციალისტებს გააცნეს სკოლისა და მასწავლებლების წინაშე მდგომი ახალი ამოცანები, სკოლების ახალ პროგრამებზე გადასვლის მნიშვნელობა და ამ პროგრამებზე გადასვლის გრაფიკი. პრაქტიკული დახმარების გაწევის მიზნით დამწყები მასწავლებლები ესწრებიან გამოცდილი მასწავლებლების გაკვეთილებს და პირიქით.

ხობის მეორე და საგარეჯოს რაიონის მანავის საშუალო სკოლებს წლიურ სამუშაო გეგმებში გათვალისწინებული აქვთ ახალგაზრდა სპეციალისტებისადმი დახმარების კონკრეტული ღონისძიებანი.

მიუხედავად აღნიშნულისა, ახალგაზრდა მასწავლებელთა მუშაობაში შეიმჩნევა რიგი ნაკლოვანებანი. ხშირად ისინი ვერ ახერხებენ დაიცვან გაკვეთილების ჩატარების სწორი ორგანიზაცია, სწავლების პროცესში ზოგიერთი მათგანი ვერ ამყარებს ორგანულ კავშირს ძველსა და ახალ მასალას შორის, არასაკმარისად იყენებს თვალსაჩინოებას, ყოველთვის არ ატარებს აუცილებელ სადემონსტრაციო ცდებს და პრაქტიკულ სამუშაოებს. არათანმიმდევრულია მათი მუშაობა აკადემიურად ჩამორჩენილ მოსწავლეებთან.

განათლების განყოფილებების მეთოდურ კაბინეტებს არ შეუსწავლიათ ყველა დამწყები მასწავლებლის მუშაობა და არ გაუტარებიათ საჭირო ღონისძიებანი მათი პედაგოგიური დახელოვნებისათვის. ყველა დამწყები მასწავლებელი არ არის ჩაბმული მეთოდურ მუშაობაში, ნაკლებ მონაწილეობას ეტყობს პედაგოგიურ კითხვაში და სხვა. უცხოური ენების დამწყებ მასწავლებელთა საქმიანობა ორი წლის მანძილზე სპეციალისტებს არ შეუსწავლიათ და მათთვის კვალიფიცირებული დახმარება არ გაუწევიათ, ისინი არ არიან მომარაგებული აუცილებელი თვალსაჩინოებებით, როგორცაა საკითხავი წიგნები უცხოურ ენებში, სასწავლო ფილმები და ფირფიტები, გრამატიკული ტაბულები და სხვა.

აღნიშნულ რაიონებში არ არის სათანადო ზრუნვა ახალგაზრდა სპეციალისტების ადგილზე დამაგრებისა და მათი დენადობის აღმოსაფხვრელად, ისინი არ არიან უზრუნველყოფილნი უფასო კომუნალური მომსახურებით.

ახალგაზრდა სპეციალისტებთან მუშაობის გაუმჯობესების მიზნით

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. დაევალოთ საგარეჯოსა და ხობის რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეებს (ი. ბეღიაშვილი, შ. ხარებავა):

ა) მტკიცედ იხელმძღვანელონ ახალგაზრდა სპეციალისტების შესახებ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1970 წლის 5 აგვისტოს ბრძანებით;

ბ) პერიოდულად მოაწყონ დამწყები მასწავლებლების შეკრებები, ჩაატარონ მათთვის მოხსენებები და საუბრები პედაგოგიური მუშაობის აქტუალურ საკითხებზე;

ფართოდ ჩააბან დამწყები მასწავლებლები სასკოლო, სარაიონო მეთოდური გაერთიანებების საქმიანობაში;

გ) გაატარონ საჭირო ღონისძიებები უცხოური ენებისა და სხვა საგნების სწავლების თვალსაჩინოებებით უზრუნველსაყოფად;

დ) დააეალონ სკოლების ხელმძღვანელებს, რათა მათ აღმოეჩინონ სისტემატური დახმარება დამწყებ მასწავლებლებს მუშაობის ხერხებისა და მეთოდების გაუმჯობესებაში;

ე) ადგილობრივი ხელმძღვანელი ორგანოების დახმარებით უზრუნველყონ სოფლად მომუშავე მასწავლებლები უფასო კომუნალური მომსახურებით და შეუქმნან მათ ყველა პირობა ნაყოფიერი მუშაობისათვის.

2. საქართველოს სსრ მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტმა (თ. ზახაშვილი) სკოლებში სასწავლო-სააღმზრდელო პროცესების შესწავლისას განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმოს დამწყებ მასწავლებელთა პედაგოგიურ-თეორიული და მეთოდური დაოსტატების საქმეს. განათლების ადგილობრივ ორგანოებთან ერთად გაატაროს საჭირო ღონისძიებანი დამწყებ მასწავლებელთა კვალიფიკაციის ამაღლებისათვის.

3. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კადრების განყოფილებამ (ი. კვაჭაძე) პერიოდულად შეამოწმოს ცალკეულ რაიონებსა და ქალაქებში განათლების ადგილობრივი ორგანოების მიერ ახალგაზრდა სპეციალისტებთან მუშაობის მდგომარეობა და წარმოადგინოს წინადადებები ამ საქმეში არსებულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად.

ხაფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1970 წლის 25 დეკემბრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

სპეცსკოლაში შეზიდული 13 ათასზე მეტ მანეთად ღირებულ 30 დასახელების დაზგა-დანადგარები უმოქმედოდ აწყვია, რომელთა დამონტაჟება არ შეიძლება, ვინაიდან სამტრედიის სპეციალური სკოლის მცირე — 11—15 წლას ასაკის ბავშვების დაშვება ამ დაზგებთან ყოვლად გაუმართლებელია.

სპეცსკოლის შენობა-ნაგებობას სჭირდება კაპიტალური რემონტი, ავარიულ მდგომარეობაშია საძინებელი კორპუსის აივნები, სპორტდარბაზის იატაკი, ცენტრალური გათბობის სისტემა და საქვაბე მეთურნობა, არ მუშაობს კანალიზაციის ქსელი.

საშეფო ორგანიზაციები: ქ. თბილისის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლე და სამტრედიის ჩაის საწნეხი ფაბრიკა ჯერ კიდევ ნაკლებ დახმარებას უწევენ სპეცსკოლას.

სპეციალური სკოლის ადმინისტრაცია და აღმზრდელ პედაგოგები ჯერ კიდევ სუსტად იბრძვიან ძნელად აღსაზრდელ ბავშვთა სულიერი და მორალური სფეროს გარდაქმნისათვის.

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. სამტრედიის სპეციალური სკოლის დირექტორმა (ამხ. მ. შენგელიამ):

ა) გადამჭრელი ზომები მიიღოს სპეციალურ სკოლაში შრომითი სწავლების სათანადო სიმაღლეზე დაყენებისათვის;

ბ) გააძლიეროს კონტროლი და დახმარება შრომის მასწავლებლების მუშაობაზე, აამიღოს მათი პასუხისმგებლობა დაკისრებული მოვალეობისადმი;

გ) იზრუნოს სპეციალური სკოლიდან გაშვებული ბავშვების მომავალზე, არასრულწლოვანთა კომისიების მეშვეობით მათს სამუშაოზე მოწყობასა და სწავლებაზე;

დ) ყველა ზომები მიიღოს 1971 წლის დამლევამდე სპეცსკოლაში სანიმუშო სასწავლო სახელოსნოების მოსაწყობად;

ე) შეისწავლოს და წამოაყენოს საკუთარი მოსაზრებანი და წინადადებანი სასწავლო-საწარმოო სახელოსნოების გახსნასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;

ვ) 1971 წლის 25 დეკემბრისათვის ვანათლების სამინისტროს მოახსენოს ამ ბრძანების შესრულების შესახებ.

2. დებულებით გათვალისწინებული სასწავლო საწარმოო სახელოსნოების გახსნაზე მიზანშეწონილად ჩაითვალოს სამტრედიის სპეცსკოლაში ამჟამად მოეწყოს სრულყოფილი სასწავლო-სადურგლო და საზეინკლო სახელოსნოები.

3. განათლების სამინისტროს კადრების განყოფილებამ (ამხ. ი. კვაჭაძე) სამტრედიის რაიონის განათლების განყოფილებასთან ერთად უზრუნველყოს სამტრედიის სპეცსკოლა სითანადო ცენზისა და გამოცდილების მქონე კადრებით.

4. კაპიტალური მშენებლობის განყოფილებამ (ამხ. ს. უჩანეიშვილი):

ა) თბოქსელის წესრიგში მოსაყვანად გამოყოს საჭირო მასალა;

ბ) შეისწავლოს საძინებელი კორპუსის აივნების დაზიანების გამომწვევი მიზეზები და მიიღოს ზომები მათ შესაკეთებლად.

5. მომარაგებისა და დამზარე საწარმოთა სამმართველომ (ამხ. ს. არველაძე):

ა) სამტრედიის სპეცსკოლის სასწავლო სახელოსნოები მოამარაგოს საჭირო დაზგებით, ჩარხებით, სამუშაო-იარაღებითა და ნედლეულით;

ბ) წამოაყენოს წინადადება სკოლაში შეზიდულ უნივერსალური დაზგა-დანადგარების გაპოყენებისა და მათი გადაცემა განაწილების შესახებ.

6. განათლების სამინისტროს საპროექტო კანტორამ (ამხ. თ. ქიქოძე) მიავლინოს სამტრედიის სპეცსკოლაში სპეციალისტი შენობა-ნაგებობებში სასწავლო სახელოსნოების განლაგების, სარეკონსტრუქციო და აუცილებელი სარემონტო სამუშაოების ჩასატარებლად წინადადებების შესასწავლად დაწამოსაყენებლად.

7. საგვემო-საფინანსო სამმართველომ (ამხ. ა. კვაჭაძე) უზრუნველყოს სამტრედიის სპეცსკოლის სასწავლო-სახელოსნოების მოსაწყობად და შენობა-ნაგებობათა კაპიტალური რემონტის ჩასატარებლად სითანადო თანხების გამოყოფა.

8. სკოლა-ინტერნატებისა და საბავშვო სახლების სამმართველომ (ამხ. რ. კანდელაკი):

ა) განსაზღვროს სამტრედიის სპეცსკოლის სასწავლო სახელოსნოების მუშაობის პროფილი;

ბ) თვალყური ადევნოს აღნიშნული ბრძანების შესრულების მიმდინარეობას და პერიოდულად მომახსენოს სპეცსკოლაში არსებული მდგომარეობის შესახებ.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1970 წლის 20 ნოემბრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრის მოადგილე უშ. აბოლაძე

**საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1971 წ.
11 იანვრის ბრძანება № 10**

**ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოსწავლეთა სამართლებრივი
აღზრდის გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ**

კომუნისტური მშენებლობის პირობებში საჭიროა განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს სოციალისტური კანონიერების შემდგომ განმტკიცებას, მთელი საზოგადოების სამართლებრივი განათლების სრულყოფას, საბჭოთა სახელმწიფოს კანონიერებისადმი დიდი პატივისცემის სულისკვეთებით მშრომელთა აღზრდას, მაღარაზმვას დანაშაულებრივ და ანტისაზოგადოებრივ გამოვლინებათა წინააღმდეგ ბრძოლაში. მშრომელთა სამართლებრივი აღზრდის გაუმჯობესებისა და სოციალისტური კანონიერების განსამტკიცებლად ბრძოლის გაძლიერებისათვის დასახულ ღონისძიებებში მნიშვნელოვანი ადგილი აქვს დათმობილი აგრეთვე ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მოსწავლე ახალგაზრდობის სამართლებრივი კულტურის ამაღლებისა და მათ მიერ სოციალისტური საზოგადოების კანონებისა და ნორმების შეგნებული დაცვის საქმეს.

რესპუბლიკის ბევრ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლაში სათანადო ყურადღებას აქცევენ საბჭოთა კანონებისადმი პატივისცემის სულისკვეთებით მოსწავლეთა აღზრდის საქმეს. მასწავლებელთა და მშობელთა იურიდიული ცოდნის ამაღლების მიზნით ქურნალ „სკოლა და ცხოვრების“ ფურცლებზე სამართლებრივი აღზრდის აქტუალურ საკითხებზე სისტემატურად ქვეყნდება წერილები და სტატიები.

შემოადინიშნულიდან გამომდინარე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. აფხაზეთისა და აჭარის ასრ განათლების მინისტრებმა სამხრეთ ოსეთის ა/ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეებმა:

ა) ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მოსწავლეთა სამართლებრივი აღზრდის და მათი იურიდიული ცოდნის ამაღლების მიზნით გადამჭრელი ზომები მიიღონ ისტორიისა და საზოგადოებათმცოდნეობის გაკვეთილებზე საბჭოთა სამართლის საფუძვლების სწავლების გასაუმჯობესებლად;

ბ) პროკურატურისა და სასამართლო ორგანოების მუშაკთა დახმარებით ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში რეგულარულად ჩატარონ ლექციები, საუბრები, კითხვა-პასუხების საღამოები, სემინარები საბჭოთა კანონმდებლობისა და დამნაშავეობასთან ბრძოლის აქტუალურ საკითხებზე;

გ) პედაგოგიური ცოდნის სახალხო უნივერსიტეტების თემატიკაში სათანადო ადგილი დაუთმონ სოციალისტური კანონიერების დაცვისა და საზოგადოებრივი წესრიგის განმტკიცებისათვის ბრძოლის საკითხებს.

2. მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტმა (ამხ. თ. ზახაშვილი) საკურსო ღონისძიებების ჩატარებისას მასწავლებელთა იურიდიული ცოდნის ამაღლების მიზნით გაითვალისწინოს ლექციების ციკლი საბჭოთა სამართლის საფუძვლებზე.

3. მეთოდურმა განყოფილებამ (ამხ. ვ. ცაავა) საქართველოს სსრ იუსტიციის სამინისტროს შესაბამის განყოფილებასთან ერთად მიმდინარე სასწავლო წლის ბოლომდე, მოსწავლეთა სამართლებრივი აღზრდის გაუმჯობესების მიზნით, შეიმუშაოს საბჭოთა სამართლის საფუძვლების ფაკულტატიური კურსის პროგრამა, იმ ვარაუდით, რომ 1971—1972 სასწავლო წლიდან რესპუბლიკის ზოგიერთ სკოლაში შემოღებული იქნეს ამ კურსის სწავლება.

4. გაზეთ „სახალხო განათლებისა“ და ყურნალ „სკოლა და ცხოვრების“ რედაქციებმა შემოიღონ სპეციალური განყოფილებები და რუბრიკები, სადაც მოქმედი და განსაკუთრებით ახალი კანონმდებლობის ძირითად საკითხებზე ახსნა-განმარტებითი მასალების გამოქვეყნებასთან ერთად ყურადღება გაამახვილონ მასწავლებელთა და მშობელთა სამართლებრივი აღზრდის საკითხებზე. სისტემატურად განაზოგადონ იმ მოწინავე მასწავლებლებისა და

პედაგოგიური კოლექტივების გამოცდილება, რომლებიც წარმატებით ზრდიან მოზარდ თაობას მაღალი მოქალაქეობრივი შეგნებით, სოციალისტური საკუთრების დატაცებისადმი, მუქთაქორთბისადმი, ცხოვრების წესების დარღვევისადმი შეურიგებლობის მისკვეთებით.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1970 წლის 25 დეკემბრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1971 წ. 11 იანვრის ბრძანება № 11

რესპუბლიკაში სასკოლო მშენებლობის გეგმების შესრულების
მიმდინარეობის შესახებ 1970 წლის 1 დეკემბრისათვის

აღინიშნოს, რომ 1970 წლის 1 თქტომბრისათვის დამთავრდა და გადაეცა საექსპლოატაციოდ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ახალი შენობები 21770 მოსწავლე ადგილით ან გეგმის 100%, საბავშვო ბაღები 2 000 ბავშვთა ადგილით ანუ წლიური გეგმის 47% და სკოლა-ინტერნატების საძინებელი კორპუსები, სასკოლო ინტერნატებისა და მასწავლებელთა საცხოვრებელი სახლები—2950 კვ. მეტრი, ანუ წლიური გეგმის 46%.

მოიჯარადრე მშენებელი ორგანიზაციების მიერ მიღებული ქმედითი ზომების შედეგად მიმდინარე წლის ბოლომდე უნდა დამთავრდეს და გადაეცეს საექსპლოატაციოდ დამატებით ბავა-ბა-ღები 2280 ბავშვ-ადგილზე და სკოლები დამტკიცებული გეგმის ზევით 800 მოსწავლე ადგილზე, რის შედეგად სკოლების მშენებლობის როგორც 1970 წლის, ისე ხუთწლიანი გეგმა გადაჭარბებით იქნება შესრულებული.

მიმდინარე წელს დასამთავრებელი და ექსპლოატაციაში გადასაცემი ობიექტების მშენებლობის უზრუნველყოფის მიზნით

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. ეთხოვოს საქართველოს სსრ მშენებლობის მინისტრს ა.მ.ხ. გ. ვაშაქიძეს მიიღოს საჭირო ზომები ქ. თბილისში ჩამორჩენილი სამი ბავა-ბაღის მშენებლობაზე შიგა მოპირკეთებითი სამუშაოების დასამთავრებლად, რომ საშუალება მიეცეს „საქმონტაჟსტეკმშენის“ სამმართველოს შეასრულოს ა/წლის 25 დეკემბრამდე ცენტრალური

გათბობის, წყალსადენ-კანალიზაციის და ელექტრომონტაჟის სამუშაოები შესაბამისად აღებული ვალდებულებებისა.

2. ეთხოვოს საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს „საქმონ-ტაქსპეკმშენის“ სამმართველოს უფროსს ამხ. ა. განგიას:

ა) დააჩქაროს დაწყებული სანტექნიკური სამუშაოების და-მთავრება ქ. გურჯაანის, საჩხერის, ქ. ზუგდიდის, ლაგოდეხის, ქ. თბილისის, ქ. რუსთავეის, ქ. ბათუმის, ქ. ქობულეთის, ყვარლის საბავშვო ბაგა-ბაღების და ბარისახოს სკოლა-ინტერნატის საძი-ნებელი კორპუსის მშენებლობაზე;

ბ) მიიღოს ქმედითი ზომები ქ. თბილისის ვანის, ყვარლის, ქ. ჭიათურის ბაგა-ბაღის მშენებლობაზე სპეცსამუშაოების დასა-წყებად და უზრუნველყოს მათი დამთავრება მ/წლის 25 დეკემბ-რამდე;

გ) მიიღოს საჭირო ზომები ქ. გურჯაანის, ლაგოდეხის, იყალთოსა და ლობის ბაგა-ბაღებს მშენებლობაზე რეფექტებით და უხარისხოდ წესრულებული სამუშაოების გამოსასწორებლად.

3. ეთხოვოს საქართველოს სსრ სასოფლო მშენებლობის მი-ნისტრს ამხ. შ. თათარაშვილს დააჩქაროს გალის საბავშვო ბაგა-ბაღის მშენებლობაზე სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოები და უზ-რუნველყოს მისი დამთავრება მ/წლის 25 დეკემბრამდე.

4. დაევალოს აფხაზეთის ასსრ, აჭარის ასსრ განათლების მინისტრებს, სამხრეთ ოსეთის საოლქო, ქალაქებისა და რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეებს დააყენონ საკითხი ადგი-ლობრივი ხელმძღვანელი ორგანოების წინაშე მიმდინარე წელს და-სამთავრებელი და ექსპლოატაციაში გადასაცემი განათლების ობი-ექტების მშენებლობის აუცილებელივ დამთავრების, სიმძლავრეთა ექსპლოატაციაში გადაცემისა და დაშვებული სახელმწიფო კაპდა-ბანდების თანხების მთლიანად ათვისებისათვის.

5. დაევალოს კაპიტალური მშენებლობის და ტექნიკური ზე-დამხედველობის განყოფილებებს (ამხ. ს. უჩანეიშვილი, ამხ. ვ. გე-გეშიძე):

ა) შეამოწმონ ჩამორჩენილი ბაგა-ბაღების მშენებლობის მიმ-დინარეობა და მიიღონ საჭირო ზომები წამოჭრილი ტექნიკური საკითხების აღგულზე გადასაწყვეტად და შესრულებული სამშენებ-ლო-სამონტაჟო სამუშაოების ღირებულების დროულად გადასაბ-დელად;

ბ) მიმდინარე წლის 20 დეკემბრამდე გადაანაწილონ ფინანსირება იმ ობიექტებზე, სადაც სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოები გადაჭარბებით სრულდება, ჩამორჩენილი ობიექტების ხარჯზე და დაავალონ ინჟინერ-ტექნიკელებს შეადგინონ ადგილებზე ურთიერთშეღარების აქტები მოიჯარადრე მშენებელ ორგანიზაციასთან.

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1971 წ.
12 იანვრის ბრძანება № 13

ქ. თბილისის სახალხო განათლების ორგანოების მიერ სარაიონო
საკონტროლო წერების ჩატარების შესახებ
მშობლიურ ლიტერატურაში

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიამ მოისმინა და განიხილა რა თბილისის რაიონების სახალხო განათლების განყოფილებათა მიერ მშობლიურ ლიტერატურაში სარაიონო საკონტროლო წერების ჩატარებისა და მისი გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ ინსპექტორ ე. ქურციკიძისა და მეთოდისტ ვ. გასპარაშვილის მოხსენება, აღნიშნავს, რომ საკონტროლო სამუშაოები მშობლიურ ლიტერატურაში, ჩატარებული ქ. თბილისის სახალხო განათლების რაიონულ ორგანოთა მიერ ამ საგნის სწავლების მდგომარეობისა და მოსწავლეთა ცოდნის შემოწმების ერთ-ერთ რაციონალურ ფორმას წარმოადგენს.

სარაიონო საკონტროლო წერის მართებულად ჩატარება შესაძლებლობას გვაძლევს შევამოწმოთ მოსწავლეთა მიერ პროგრამული მასალის ათვისების სიღრმე და სიმტკიცე, მათი ნაკითხობა და მხატვრული გემოვნების განვითარების დონე; გვინდობა საგნის სწავლების საქმეში არსებული ღირსება-ნაკლოვანებანი.

მაგრამ ქალაქის რიგ რაიონებში ადგილი აქვს დარღვევებს სარაიონო წერითი სამუშაოს ჩატარებასა და შეფასებაში. სახალხო განათლების განყოფილებები წერას ატარებენ მხოლოდ დამამთავრებელ მეთე კლასებში, ხოლო მეცხრე კლასებში ამგვარი სამუშაო არ ტარდება, რაც შეეხება სომხურ სკოლებს, სარაიონო საკონტროლო წერა სრულიად არ ჩატარებიათ მე-40 და 59-ე საშ. სკოლების მე-10 კლასებშიც კი (კალინინის რაიონი). ადგილი აქვს შემთხვევებს, როცა სარაიონო წერას ატარებენ მეოთხედის ბოლო დღეებში და მისი ჩატარების დროს არ უთანხმებენ სკოლის დირექციებს, რის შედეგად ადგილი აქვს სარაიონო საკონტროლო

წერის დამთხვევას რიგით საკონტროლო წერასთან ამა თუ იმ საგანში.

განათლების განყოფილებები, არცთუ იშვიათად, საკონტროლო წერას ატარებენ საგნის მასწავლებლის არყოფნის შემთხვევაშიც, წერის შედეგებს არ ისმენენ და არ განიხილავენ რაიონების განათლების განყოფილებათა საბჭოები.

თემატიკის შერჩევა ხდება მოუფიქრებლად. მისი შედგენისათვის არ იწვევენ მაღალკვალიფიციურ, გამოცდილ მასწავლებლებს, რის გამოც, ხშირად, თემის მოცულობა ვერ თავსდება მისი შესრულებისათვის გათვალისწინებულ დროში, ადგილი აქვს თემების განმეორებას და ა. შ.

ასე, მაგალითად, 1969/70 სასწავლო წელს 1-ლი მაისის რაიონის დამამთავრებელი კლასის მოსწავლეებს ორ სხვა თემასთან ერთად მიეცათ თემა—„კაპიტალიზმის პირველყოფილი სახე“, რომლის გახსნისათვის უნდა გამოეყენებინათ მოკლე ნაწყვეტი გ. შაიაკოვსკის პოემიდან „კარგი“. აღნიშნული თემა არ იძლევა ნაკითხობისა და მხატვრული გემოვნების გამოვლენის საშუალებას. ასეთივე მდგომარეობა იყო ოქტომბრის რაიონში, სადაც მოსწავლეებს ორ სხვა თემასთან ერთად დასაწერად მიეცათ „ახალი სვანეთი“ შალვა დადიანის „თეთნულდის“ მიხედვით.

კალინინის რაიონში 1969/1970 სასწავლო წელს მოსწავლეებს, სხვა თემებთან ერთად, დასაწერად მიეცათ „მოწინავე ადამიანები ლ. ტოლსტოის რომანში „ომი და მშვიდობა“, ხოლო ორჯონიკიძის რაიონში—„გალაქტიონ ტაბიძის პოეზია“, რომლის შესრულებაც მიცემული ორი საათის განმავლობაში შეუძლებელია. საგნის მასწავლებლები, რომლებმაც შეამოწმეს წერითი ნამუშევრები, იძულებულნი გახდნენ დაეკლოთ ნიშნები თემის არასრულყოფილი გახსნისა, თუ დაუმთავრებლობის გამო.

26 კომისრიის რაიონის მოსწავლეებს დასაწერად მიეცათ თემა—„ღენინი და ბავშვები“, მაშინ, როცა ამ თემისათვის საჭირო მასალა სასწავლო პროგრამებში არ არის. ოქტომბრის რაიონში კი მოსწავლეებს, ნაცვლად სამი თემისა, დასაწერად მისცეს ერთი.

ამგვარად, სხვადასხვა რაიონის მოსწავლეები წერით სამუშაოს ასრულებენ განსხვავებულ პირობებში, რაც შეუძლებელს ხდის დადგინდეს მოსწავლეთა ნამუშევრების შეფასების ერთიანი კრიტერიუმი.

1. განათლების რაიონულმა განყოფილებებმა სარაიონო-საკონტროლო წერითი სამუშაოები მშობლიურ ლიტერატურაში ჩატარონ რესპუბლიკის ყველა საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის მე-9, მე-10 კლასებში ნახევარ წელიწადში ერთჯერ, თვალყური ადევნონ, რომ სამუშაო არ ჩატარდეს მეოთხედის ბოლო დღეებში.

2. საკონტროლო წერის ჩატარების დღე წინასწარ შეათანხმონ სკოლების ადმინისტრაციებთან, არ დაუშვან მისი დამთხვევა სხვა საკონტროლო წერებთან.

3. თემების შერჩევისა და წერითი ნამუშევრების შემოწმებისათვის გამოიყენონ მხოლოდ მაღალკვალიფიციური პედაგოგები.

4. მოსწავლეებს არჩევანისათვის მათეცეს სამი თემა, რომლებიც მათ მიერ მეოთხედში მიმდინარე მასალის შესწავლის საფუძველზე იქნება შედგენილი, თემის მოცულობა უნდა შეესაბამებოდეს ამ სამუშაოსათვის გამოყოფილ დროს.

5. სამუშაოს შესრულებას დაეთმოს სამი გაკვეთილი.

6. წერითი ნამუშევრები, შეფასებული „5“-ზე ან „4“-ზე შემოწმდეს განათლების განყოფილების კომისიის მიერ, დანარჩენი—სკოლაში.

7. აუცილებლად ჩატარდეს სარაიონო-საკონტროლო წერის შედეგების ანალიზი და განხილვა განათლების განყოფილებათა საბჭოების სხდომებზე.

საქართველოს სსრ განათლების

მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

**საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1970 წ.
25 დეკემბრის ბრძანება № 729**

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროსადმი დაქვემდებარებულ დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებში მშრომელთა წერილების განხილვის, წერილებში დასმული საკითხების გადაწყვეტისა და ზემდგომი ორგანოებისათვის პასუხის ვაგზავნის ვადების დაცვის შესახებ

გავეცანი რა ქ. თბილისში, ქ. რუსთავში, თბილისის ორჯონიკიძის და 1-ლი მაისის, გურჯაანის, ზესტაფონის, ბოლნისის და გარდაბნის რაიონებში ჩატარებული შემოწმებისა და სამინისტროს ცენტრალურ აპარატში არსებულ მასალებს, აღვნიშნავ, რომ დასახელებული რაიონებისა და ქალაქების განათლების განყოფილებები ხელმძღვანელობენ მოქალაქეთა წინადადებების, განცხადებებისა და საჩივრების განხილვის წესის შესახებ არსებული დადგენილებით.

მშრომელთა წერილების განხილვა აღნიშნულ განათლების განყოფილებებში ძირითადად წარმოებს ხელმძღვანელი მუშაკების მიერ და დასმული საკითხების გადაწყვეტა ხდება დადგენილ ვადებში.

ამასთან ერთად, მშრომელთა განცხადებებისა და საჩივრების განხილვის საქმეში არსებობს სერიოზული ხასიათის ნაკლოვანებები, მოუწესრიგებელია შემოსული კორესპონდენციის მოძრაობის ორგანიზაცია ბოლნისის და ზესტაფონის რაიონებში და არადაამკმაყოფილებლადაა დაყენებული რუსთავში და გარდაბნის რაიონში, სადაც მიღებული განცხადებების და საჩივრების ორი მესამედი არ არის რეგისტრირებული. მშრომელთა განცხადებებში დასმული საკითხების გადაწყვეტის და ზემდგომი ორგანოებისათვის პასუხის დაგვიანებით შეტყობინებას დაწესებულ ვადებთან შედარებით აღდგოლი აქვს: ქ. თბილისის განათლების განყოფილებაში, თბილი-

სის 1-ლი მაისის სახელობის, გურჯაანის, ბოლნისისა და გარდაბნის რაიონებში. დასახლებულ რაიონებსა და ქალაქებში სათანადო ყურადღება არ ეთმობა საჩივარ-განცხადებების გაანალიზებას და საჭირო ღონისძიებების დასახვას; არ წარმოებს განათლების განყოფილების საბჭოს სხდომებზე განცხადება-საჩივრების განხილვა. ქ. თბილისში, ქ. რუსთავეში და გარდაბნის რაიონში მშრომელთა განცხადება-საჩივრების განხილვის საქმეში გამოუყენებელია სპეციალური აქტივი.

აღსანიშნავია, რომ განათლების სამინისტროში მიღებული განცხადებების დიდი ნაწილი შეეხება ისეთ საკითხებს, რომელთა გადაწყვეტა და მოგვარება უნდა ხდებოდეს ადგილებზე—სკოლებსა და განათლების განყოფილებებში (გაკვეთილების განაწილება და სხვ.);

ბოლნისის, გარდაბნის და გურჯაანის რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეებს არ აქვთ გამოყოფილი მშრომელთა მიღების დღეები და საათები.

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. აფხაზეთისა და აჭარის ასრ განათლების მინისტრებმა, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, რაიონებისა და ქალაქების განათლების განყოფილებათა გამგეებმა:

ა) მშრომელთა წინადადებების, განცხადებებისა და საჩივრების განხილვისას ზუსტად იხელმძღვანელონ საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის 1968 წლის 17 ივნისის № 382 ბრძანებით.

ბ) განიხილონ სამინისტროების კოლეგიებისა და განათლების განყოფილებათა საბჭოების სხდომებზე საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1968 წლის 17 ივნისის ბრძანება № 382-ის შესრულების მიმდინარეობა და დასაბნო კონკრეტული ღონისძიებები ამ ბრძანებით დადგენილი წესების განუხრეველად გასატარებლად;

გ) დაამყარონ საჭირო წესრიგი მშრომელთა წინადადებების, განცხადებებისა და საჩივრების აღრიცხვის საქმეში;

დ) აამაღლონ აპარატის მუშაკთა პასუხისმგებლობა მშრომელთა წერილების დროულად განხილვის, მათში დასმული საკითხების გადაწყვეტისა და ზემდგომი ორგანოებისათვის შედეგების მოსახსენებლად;

ე) საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მიერ გადა-
გზავნილი მშრომელთა წერილები და განცხადებები შეამოწმონ
უმუშალოდ ასსრ განათლების სამინისტროების, ავტონომიური ოლ-
ქის, რაიონებისა და ქალაქების განათლების განყოფილებათა მუ-
შაკების საშუალებით და შედეგების შესახებ მოახსენონ საქართვე-
ლოს სსრ განათლების სამინისტროს დაწესებულ ვადაში;

ვ) სათანადო სასჯელი დაადონ იმ მუშაკებს, რომლებიც გა-
მოიჩინენ ფორმალურ-ბიუროკრატიულ დამოკიდებულებას მშრო-
მელთა წერილების განხილვისა და მათში დასმული საკითხების
გადაწყვეტისადმი;

2. ქ. თბილისის, ქ. რუსთავის, თბილისის 1-ლი მაისის,
ბოლნისის, გარდაბნის, გურჯაანისა და ზესტაფონის რაიონების
განათლების განყოფილებათა გამგეებს ვაფრთხილებ უმოკლეს
დროში უზრუნველყონ ამ ბრძანებაში აღნიშნულ ნაკლოვანებათა
აღმოფხვრა.

3. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სამმართვე-
ლო-განყოფილებათა უფროსებმა დააკისრონ რესპუბლიკის რაიონ-
ებსა და ქალაქებში მივლინებულ მუშაკებს შეისწავლონ თუ რო-
გორ ხორციელდება არსებული დადგენილებანი მოქალაქეთა წინადა-
დებების, განცხადებებისა და საჩივრების განხილვის წესის შესახებ
და მოხსენებით ბარათებში სათანადო ადგილი დაუთმონ აღნიშნულ
საკითხებს.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
კოლეგიის 1970 წლის 16 დეკემბრის დადგე-
ნილება.

საქართველოს სსრ განათლების
მ ი ნ ი ს ტ რ ი თ. **ლაშქარაშვილი**

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. ბრძანება № 747—1969—1970 სასწავლო წელს საშუალო სკოლების კურს-
დამთავრებულთა უმაღლეს სასწავლებლებში შესასვლელი გამოცდების შე-
დეგების შესახებ 3
2. ბრძანება № 746—რესპუბლიკის სკოლების მოსამზადებელ კლასებში სა-
სწავლო-აღმზრდელი მუშაობის შესახებ 7
3. ბრძანება № 770—ლანჩხუთის რაიონის სახალხო განათლების განყოფილე-
ბისა და სკოლების მუშაობის შემოწმების შედეგების შესახებ 11
4. მოხსენებითი ბარათი—ლანჩხუთის რაიონის სკოლებში სასწავლო-აღმზრ-
დელი მუშაობის მდგომარეობის შემოწმების შედეგების შესახებ . . . 14
5. დადგენილება—ჭიათურისა და ზუგდიდის პიონერთა და მოსწავლეთა სა-
სახლეების მუშაობის შემოწმების შედეგების შესახებ 38
6. ბრძანება № 754—მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის საკურსო
ლონისძიებათა 1970 წლის შედეგებისა და 1971 წლის ვეგმის შესახებ . . . 44
7. ბრძანება № 755—საგარეჯოსა და ხობის რაიონის სკოლებში სამუშაოდ
გაგზავნილ ახალგაზრდა სპეციალისტებთან განათლების განყოფილებების
მიერ ჩატარებული მუშაობის შესახებ 48
8. ბრძანება № 739—სამტრედიის სპეციალურ სკოლაში აღსაზრდელთა შრო-
მითი სწავლების დაყენების შემოწმების შედეგების შესახებ 51
9. ბრძანება № 10—ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოსწავლეთა სამართ-
ლებრივი აღზრდის გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ 55
10. ბრძანება № 11—რესპუბლიკაში სასკოლო მშენებლობის ვეგმის შესრუ-
ლების მიმდინარეობის შესახებ 1970 წლის 1-ლი დეკემბრისათვის 58
11. ბრძანება № 13—ქ. თბილისის სახალხო განათლების ორგანოების მიერ
სარაიონო-საკონტროლო წერების ჩატარების შესახებ მშობლიურ ლიტე-
რატურაში 61
12. ბრძანება № 729—საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროსადმი და-
ქვემდებარებულ დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებში მშრომელთა წე-
რილების განხილვის, წერილებში დასმული საკითხების გადაწყვეტისა და
ზემდგომი ორგანოებისათვის პასუხის გაგზავნის ვადების დაცვის შესახებ 64

სტ. 15/1

რედაქტორი უშ. ობოლაძე
კორექტორი ე. აგლაძე

ფასი 14 კაპ.

ხელმოწერილია დ სიბუქდიდ 21/V-71 წ. ანაწყობას ზომა 6X9,5,
ქაღალდის ზომა 6X84, სისტემა ფორმათა რაოდენობა 4,25.

შეკვ. № 89.

* უფ—05971

ტირაჟი 5.000.

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ბეჭდვითი სიტყვის სახელმწიფო
კომიტეტის მთავარპოლიგრაფრეწველობის სტამბა № 12, უშ. ჩხეიძის ქ. № 19.
Типография № 12 Главполиграфпрома Комитета по печати при Совете
Министров ГССР ул. Уш. Чхеидзе № 19